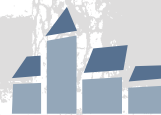

ÅRSRAPPORT

2014

HL-SENTERET

Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

INNHold

06 **HL-senterets styre**
Styrets beretning
Milepæler 2014
Økonomi, personalforhold og miljø

17 **Årsregnskap og balanse 2014
– med noter**
Revisors beretning

28 **Forskning**
Sammenliknende studier av folkemord
Holocaust
Antisemittisme og jødisk historie
Minoriteters vilkår
*Fiendebilder, radikaliserings
og voldelig ekstremisme*

37 **Formidling**
Utstilling
Midlertidige utstillinger
Undervisning
Kultur- og programvirksomhet

44 **Dokumentasjon og samlinger**
Samlinger
Arkivet etter Ruth Maier
Prosjektutvikling

48 **Administrasjon og ledelse**
Nettverk og internasjonalisering
Villa Grande

54 **HL-senterets venneforening**

56 **Program og arrangementer**

ÅRSMELDING

HL-senteret kan vise til en stor og allsidig virksomhet i 2014. Ved siden av forskning, formidling og dokumentasjon har senteret stått for en rekke utadrettede arrangementer som har trukket til seg mange mennesker.

Ved Den internasjonale Holocaustdagen 27. januar 2014 ved Antony Gormleys monument på Akershuskaia deltok H.M. Kong Harald, og kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen holdt hovedtalen. Representanter fra alle offergruppene holdt appell. Etter markeringen ved minnesmerket talte Håkon Harket om paragraf 2 i Grunnloven, i Fanehallen ved Akershus festning. Den 9. april kom skipsklokken fra DS Donau til HL-senteret i deponi. Da fant det sted en formell overlevering fra Norges Hjemmefrontmuseum – der klokken har vært i mange år – til HL-senteret. Til stede var blant andre Samuel Steinmann, som er den eneste overlevende fra den store deportasjonen fra Norge 26. november 1942, da 532 jøder ble transportert til Stettin og deretter sendt til Auschwitz. Skipsklokken danner nå en ny og verdig inngang til HL-senterets Holocaust-utstilling. I dagene 4.–5. mai bidro HL-senteret til det nasjonale grunnlovsjubileet i 2014 med to dagers arrangement, først en konferanse på Eidsvoll 1814 den 4. mai – på dagen to hundre år etter at eidsvollsmennene diskuterte Grunnlovens paragraf 2, som ekskluderte jøder fra riket. Dagen etter fant det sted en internasjonal forskningskonferanse rundt temaet på HL-senteret. Samtidig ble en nylaget utstilling åpnet på senteret, «Veien til paragrafen». Den 10. juni ble bunkeren under Villa Grande markert åpnet. Bunkeren på 67 m² ble bygget under andre verdenskrig som en sikkerhet for Vidkun Quisling. Bunkeren har siden forfalt i over 70 år og ble i 2014 forsiktig stabilisert, råte og rust stoppet, i samarbeid med dyktige håndverkere og antikvariske myndigheter. Bunkeren ble i 2014 et meget populært tilskudd til senterets omvisningstilbud.

De regelmessige tilbudene til publikum i helgene slo i 2014 nye publikumsrekorder. På søndagsforedragene med Marte Michelet, Tore Rem og Hans Fredrik Dahl kom mellom 140 og 180 mennesker for å høre på. Konsertene på HL-senteret er også meget godt besøkt. Temaene hadde stor bredde, og grunnlovsjubileet fra ulike fasetter var en rød tråd gjennom året. Konsertrepertoaret hadde også et tema – med musikk som kan ha blitt spilt rundt 1814. HL-senteret har de senere år oppgradert tilbudene til publikum, og dermed også innsatsen fra senterets ansatte ved arrangementene.

To andre viktige begivenheter må nevnes. Den 26. november var HL-senteret sammen med Universitetet i Oslo vertskap for et stort arrangement i Gamle festsal, da det fant sted en avduking av et maleri av Samuel Steinmann, malt av kunstneren Knut André Vikshåland. Det var taler, samtale mellom Samuel Steinmann og direktør Guri Hjeltnes. H.K.H. Kronprinsen var til stede ved overleveringen. I desember ble arkiv som beror ved HL-senteret, Arkivet etter Ruth Maier 1933–42, innlemmet i Norges dokumentarv, UNESCOs Memory of the World-register. HL-senterets dokumentasjonsavdeling utviklet i den anledning en utstilling om Ruth Maier og arkivet i hennes navn, som ble åpnet 3. desember 2014.

STYRETS BERETNING

HL-SENTERETS STYRE

LEDER

Annelise Høegh
cand.philol., politiker

VARA

Chava Savosnick
seniorrådgiver, Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

NESTLEDER

Tordis Borchgrevink
seniorforsker, Institutt
for samfunnsforskning (ISF)

VARA

Hans Brattestå
tidl. stortingsdirektør

ARBEIDSUTVALG

Arbeidsutvalget, som er
saksforberedende organ
for styret, besto av styrets
leder og nestleder, adminis-
trativ leder og direktør.

STYREMEDLEMMER

Ida Børresen

stortingsdirektør

Ståle Eskeland

professor emeritus, dr. juris, UiO

Rolf Golombek

seniorforsker, dr. polit., Stiftelsen

Frischsenteret for samfunns-

økonomisk forskning

Øyvind Kopperud

forsker, HL-senteret

John Arne Moen

redaktør, Trønderavisa

Bente Sandvig

fagsjef, Humanetisk Forbund,

Arne Johan Vetlesen

professor, dr. philos., UiO

STYREMEDLEMMER

VARA

Karin Dokken

førsteamanuensis,

dr. philos., UiO

Inga Bostad

direktør, dr. philos.,

Norsk senter for menneske-

rettigheter, UiO

Harald Korn

Associate Director, Rambøll

Management Consulting

Cora Alexa Døving

seniorforsker, PhD,

HL-senteret og

Harald Syse

formidler, HL-senteret

Leoni Abrahamsen Kohn

stud. med., UiO

Marta Bivand Erdal

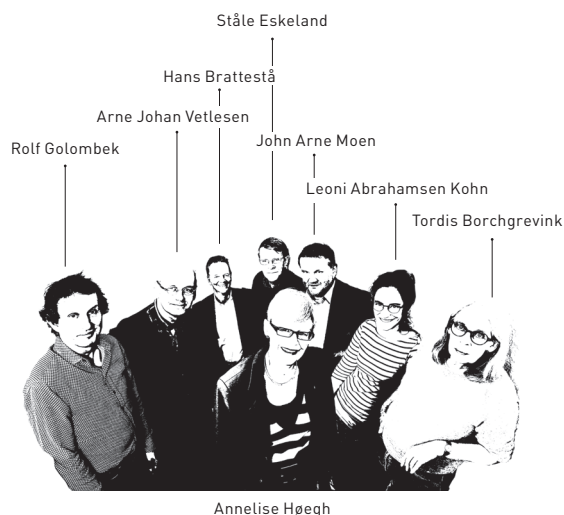
forsker, PhD, Peace Research

Institute Oslo (PRIO)

Olav Njølstad

direktør, dr. philos., Det

Norske Nobelinstitutt

Ikke til stede: Ida Børresen, Øyvind Kopperud, Bente Sandvig.

Stiftelsen Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

HL-senteret er et forsknings-, dokumentasjons- og formidlings-senter med fokus på Holocaust og andre folkemord, og på minoriteters vilkår i moderne samfunn. Senteret rommer permanent utstilling, bibliotek og kafé, åpne for publikum, og holder til i den kulturhistoriske eiendommen Villa Grande i Huk aveny 56 i Oslo. HL-senteret arrangerer også besøk og tilbyr undervisnings- og kursopplegg for skoleklasser, lærere og andre grupper.

FORSKNINGSPROSJEKTER

DEMOKRATIETS INSTITUSJONER I MØTE MED EN NAZISTISK OKKUPASJONSMAKT

Et prosjekt, finansiert av Norges Forskningsråd, om demokratiske institusjoners respons på nazistiske framstøt under okkupasjonen.

HOLOCAUST OG NORSKE ROM

En utredning om norske rom under andre verdenskrig og norsk «sigøynerpolitikk» før, under og etter krigen, på oppdrag fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

ANTISEMITTISME I DAGENS NORGE

Et fireårig forskningsprosjekt om antisemittisme i dagens Norge.

THE CASUISTRY OF BLOOD

The Soviet Union, The Genocide Convention, and the Cold War: et treårig prosjekt om den politiske og historiske bakgrunnen for FNs folkemordkonvensjon.

KVALITATIV INTERVJUSTUDIE BLANT NORSKE JØDER

En studie som søker å belyse erfaringer med antisemittisme i den jødiske minoriteten i Norge.

ISLAMOPHOBIA RESEARCH AND DOCUMENTATION PROJECT

HL-senteret deltar i et nettverksprosjekt lokalisert ved Berkeley, University of California, og bidrar med en studie av forestillinger om jøder og muslimer.

FIENDEBILDERS ANATOMI OG DYNAMIKK

Et tverrfaglig prosjekt som søker å utvikle nye metodiske og analytiske begreper i studiet av fiendebilder og konspirasjonsforestillinger.

INNDRAGNINGEN AV JØDENES FORMUER UNDER OKKUPASJONEN

Et prosjekt som undersøker landssvikoppgjørets behandling av de som medvirket i den økonomiske likvidasjonen av jødenes formue.

ANDRE VIKTIGE SAKER I 2014

Styret holdt fem styremøter i 2014 og behandlet 32 saker.

I tillegg til forskningen var senterets viktigste saker dette året:

- Søndagsforedrag, konserter og andre arrangementer i regi av senteret.
- Videreføring av HL-senterets femårige avtale med Universitetet i Oslo, der HL-senteret er ansvarlig for studieemnet «Et lite land i verdenskrigen: Norge 1939–1945». I tillegg veileder senterets forskere masterstudenter ved UiO.
- Rammeavtale med Utenriksdepartementet om samarbeid knyttet særlig til historien om Holocaust. Avtalen skal blant annet støtte forskning på antisemittisme og holdninger til jøder i et internasjonalt perspektiv, og temafelt som hatkriminalitet, rasisme, situasjonen for religiøse minoriteter samt folkemord og beslektede brudd på menneskerettighetene.
- Oppfølging av sentrale vedlikeholds- og moderniseringsbehov i HL-senterets permanente utstilling, med vekt på konservering av gjenstander og lyssetting av utstillingen.
- Oversettelse av tekster tilgjengelig via QR-koder i utstillingen til tysk, fransk, spansk og russisk.
- Arbeid med dokumentasjon, samlinger og bibliotek, inkludert kvalitetssikret referanse- og informasjonstjeneste overfor offentligheten.
- Undervisnings- og besøkstilbud til skoler, utdanningsinstitusjoner, lærere, andre grupper og besøkende.
- Videreutvikling av senterets pedagogiske tilbud.
- Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme: Skoleutviklingsprosjektet ble videreført, og elleve skoler deltok i løpet av året. I tillegg fikk senteret i oppdrag fra Utdanningsdirektoratet å videreutvikle prosjektet med blant annet kurspakke for videregående skoler og e-læringsverktøy, og digitale læringsressurser om radikaliserings og voldelig ekstremisme.
- Sekretariatsfunksjon for Benjaminprisen.
- Deltakelse i internasjonale forskningsnettverk og -prosjekter som EHRI, IHRA og bilaterale samarbeid finansiert gjennom EØS-midler.
- Ansettelsesprosesser knyttet til stillingene forsker på antisemittisme, utstillingsdesigner, undervisningsleder, formidler og forsker på feltet radikaliserings og ekstremisme.
- Arbeid med rapporter, planer og økonomi.
- Revisjon av senterets vedtekter.
- Studietur for styret til Israel med besøk i Jerusalem, Vest- og Øst-Jerusalem, Betlehem, Nord-Israel og Tel Aviv, besøk og samtaler med jødiske og palestinske organisasjoner og myndigheter, Michael Melchior og samarbeidspartnere, norske utenriksstasjoner i området, Yad Vashem, The Ghetto Fighters' House Museum og Kibbutz Mishmar Haemek.

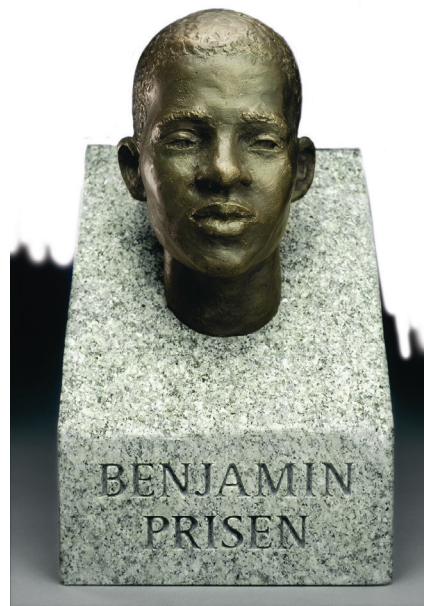
MILEPÆLER I 2014

DEN INTERNASJONALE HOLOCAUSTDAGEN

27. JANUAR

Markeringen fant sted ved Antony Gormleys minnesmerke for deporterte norske jøder på Akershuskaia, og hovedtaler var kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen. Det var korte appeller ved representanter for grupper som ble forfulgt under nazismen: norske jøder, rom, funksjonshemmede, homofile, romanifolket og politiske fanger. Etter markeringen ved Akershuskaia var det servering og sosial samling i Fanehallen på Akershus festning. Her holdt idéhistoriker Håkon Harket et innlegg om paragraf 2 i Grunnloven – et tilbakeblikk på 1814. Markeringene på kaia og i Fanehallen ble ledet av direktør Guri Hjeltnes.

BENJAMINPRISEN 2013

28. JANUAR

Benjaminprisen ble tildelt Brandengen skole i Drammen. Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen foresto utdelingen på skolen 28. januar, i tilknytning til Den internasjonale Holocaustdagen. Prisen er 100 000 kroner, et diplom og en byste, som er en miniatyr av minnesmerket over Benjamin Hermansen. Direktør Guri Hjeltnes ledet juryens arbeid.

**BENJAMIN
PRISEN**

OVERLEVERING AV DONAU-KLOKKEN

9. APRIL

HL-senteret fikk skipsklokken fra DS Donau i deponi fra Norges Hjemmefrontmuseum. Klokken er plassert ved inngangen til senterets permanente utstilling. Den formelle overleveringen fant sted 9. april, i en seremoni der både Samuel Steinmann, leder for Norges Hjemmefrontmuseum Arnfinn Moland og direktør Guri Hjeltnes talte, og Arve Tellefsen spilte. Skipet Donau ble blant annet brukt under deportasjonen av 532 norske jøder i november 1942. Målet var konsentrasjons- og tilintetgjørelsesleiren Auschwitz-Birkenau. Her ble de fleste myrdet – kun ni kom tilbake til Norge etter krigen. En klasse fra Majorstuen skole var gjester under seremonien og møtte Samuel Steinmann til samtale før arrangementet.

ÅPNING AV UTSTILLINGEN «VEIEN TIL PARAGRAFEN»

5. MAI

Utstillingen, som ble laget av HL-senterets forskere i samarbeid med idéhistoriker og forfatter Håkon Harket, viser originaler og kopier av tekster og kilder som ble eidsvollsmennenes vei til paragraf 2. Utstillingen ble åpnet av Utenriksdepartementets statssekretær Bård Glad Pedersen.

MARKERING AV GRUNNLOVSJUBILEET

4. OG 5. MAI

I forbindelse med grunnlovsjubileet og åpningen av utstillingen «Veien til paragrafen» ble det arrangert heldagsmarkering i Eidsvollsbygningen 4. mai med foredrag, debatt og kulturelle innslag. Dagen etter ble den internasjonale «The Exclusion of Jews in the Norwegian Constitution: *Origins – Contexts – Consequences*» avholdt på HL-senteret.

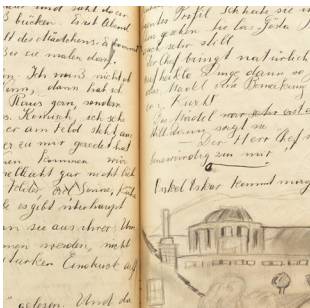

ÅPNING AV BUNKEREN OG UTSTILLINGEN «DET FEMTE ROMMET»

10. JUNI

Bunkeren ble i løpet av første halvår av 2014 stabilisert og restaurert i samarbeid med antikvariske myndigheter og Statsbygg og åpnet med en godt besøkt tilstelning 10. juni. Omvisninger for publikum ble umiddelbart en suksess. Samme dag åpnet en enkel utstilling, «Det femte rommet», i bunkeren. Utstillingen omhandler misbruken av norrøne symboler i Vidkun Quislings tid på Villa Grande under okkupasjonen, og ble til i samarbeid med Kulturhistorisk museum.

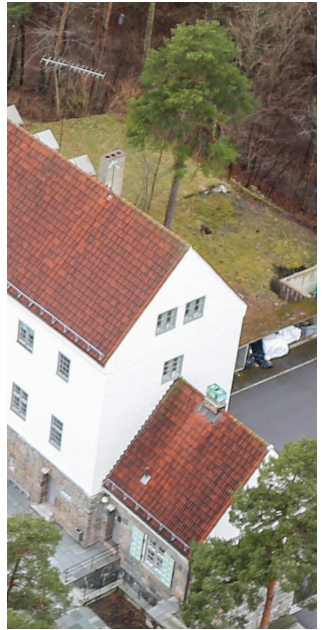

ARKIVET ETTER RUTH MAIER I MEMORY OF THE WORLD-REGISTER

3. DESEMBER

Arkivet etter Ruth Maier 1933-1942 ble innlemmet i UNESCOs Memory of the World-register som del av den norske dokumentarven. Memory of the World-registeret er ett av flere UNESCO-programmer for synliggjøring og bevaring av verdens kulturarv. Samtidig med utnevnelsen ble det laget en liten utstilling, hvor utdrag fra Ruth Maiers dagbøker og unike bilder presenteres.

ØKONOMI

Årsregnskapet gir et korrekt bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Det har ikke inntruffet ekstraordinære forhold eller vesentlige hendelser som påvirker årsregnskapet etter balansedagen. Fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av regnskapet.

I 2014 mottok stiftelsen kr 30 170 000 i statlig driftsstøtte. I tillegg ble det inntektsført kr 8 013 762 i oppdrag og tilskudd til forskning og formidling. Øvrige inntekter beløp seg til kr 3 183 740. Stiftelsen mottok større bidrag fra Kunnskapsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Utenriksdepartementet, Norges forskningsråd, Utdanningsdirektoratet, Utdanningsetaten i Oslo kommune og Den europeiske union.

Driftskostnadene utgjorde kr 41 781 267. De største postene er knyttet til husleie til Statsbygg, drift av Villa Grande, og lønn og sosiale kostnader ved senteret. Overskuddet på driften ble kr 69 498.

Stiftelsen hadde i 2014 en positiv avkastning på kapitalen på kr 4 886 033. Årsresultatet ble et overskudd på kr 4 953 995, som disponeres ved overførsel av kr 1 900 000 til tilleggs-kapital og kr 3 053 994 til annen formålskapital.

Stiftelsens samlede formålskapital var ved utgangen av året kr 60 757 362, hvorav grunnkapitalen utgjorde kr 40 000 000. Stiftelsens midler var plassert til forvaltning hos UNIFOR (Forvaltningsstiftelsen for fond og legater), fordelt med 60 % i rentepapirer og 40 % i aksjefond, og i Nordea pengemarkedsfond.

PERSONALFORHOLD OG MILJØ

Stiftelsens styre besto av fire kvinner og fem menn. Ved utgangen av året var 16 kvinner og 14 menn ansatt ved senteret, hvorav 20 i heltids- og 10 i deltidsstillinger. Stiftelsen har en lønnspolitikk som likestiller kvinner og menn.

Gjennomsnittlig antall årsverk i 2014 var 24,7. Målt i forhold til antall årsverk var sykefraværet ca. 2,7 % for året som helhet. I tillegg var det noe fravær grunnet permisjo-

ner i forbindelse med fødsler og studier. Én medarbeider er pensjonert, ingen ansatte er tidlig- eller uførepensjonert.

Senterets kontorlokaler holder god standard. Virksomheten er ikke av en slik art at den medfører forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø.

Oslo, 03.03.2015

Annelise Høegh
Styreleder

Tordis Borchgrevink
Nestleder

Ida Børresen
Styremedlem

Ståle Eskeland
Styremedlem

Rolf Golombek
Styremedlem

Øivind Kopperud
Styremedlem

John Arne Moen
Styremedlem

Bente Sandvig
Styremedlem

Arne Johan Vetlesen
Styremedlem

Guri Hjeltnes
direktør

RESULTATREGNSKAP

DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	NOTE	2014	2013
Driftsinntekter			
Inntekter fra drift		483 263	1 675 990
Statlig driftsstøtte	1	30 170 000	27 604 000
Tilskudd til forskning og formidling	1	4 577 186	3 744 028
Oppdrag forskning og formidling	1	3 436 576	1 129 050
Øvrige inntekter	1	3 183 740	1 577 480
Sum driftsinntekter		41 852 765	35 730 548
Driftskostnader			
Lønnskostnad	2	(18 742 913)	(15 606 372)
Avskrivning på driftsmidler og immaterielle eiendeler	7	(138 943)	(13 257 990)
Annen driftskostnad	2	(10 036 968)	(6 474 278)
Husleie m.v.	3	13 132 442)	(291 728)
Sum driftskostnader		(41 781 267)	(35 630 367)
DRIFTSRESULTAT		69 498	100 181
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Annen renteinntekt	4	283 539	72 702
Annen finansinntekt	4	1 308	521
Verdiøkning av finansielle instrumenter	4	4 601 186	6 109 714
Sum finansinntekter		4 886 033	6 182 937
Finanskostnader			
Annen rentekostnad	5	(1 006)	(36 173)
Annen finanskostnad	5	(531)	(287)
Sum finanskostnader		(1 536)	(36 460)
NETTO FINANS		4 884 496	6 146 476
ÅRSRESULTAT		4 953 995	6 246 657
Tilleggskapital og annen formålskapital	6	4 953 995	6 246 657
Sum		4 953 995	6 246 657

BALANSE PR 31.12.2014

EIENDELER	NOTE	31.12.2014	31.12.2013
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Varige driftsmidler	7	371 199	398 316
Sum varige driftsmidler		371 199	398 316
Finansielle anleggsmidler			
Plassering hos Unifor	8	56 359 226	51 758 040
Andre aksjer, andeler	8	10 000	10 000
Sum finansielle anleggsmidler		56 369 226	51 768 040
Sum anleggsmidler		56 740 425	52 166 356
OMLØPSMIDLER			
Varebeholdning	11	100 000	103 556
Sum varebeholdning	11	100 000	103 556
Fordringer			
Kundefordringer	9	225 470	247 608
Andre kortsiktige fordringer	9	463 472	4 128 316
Sum fordringer		688 941	4 375 924
Plassering hos Nordea	8	8 332 704	9 558 382
Plassering hos Nordea	8	8 332 704	9 558 382
Bankinnskudd, kontanter o.l.	10	4 813 141	2 888 414
Bankinnskudd, kontanter o.l.	10	4 813 141	2 888 414
SUM OMLØPSMIDLER		13 934 786	16 926 276
Sum eiendeler		70 675 212	69 092 632

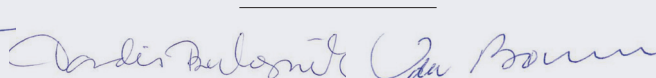
BALANSE PR 31.12.2014

EGENKAPITAL OG GJELD	NOTE	31.12.2014	31.12.2013
EGENKAPITAL			
Bundet formålskapital			
Grunnkapital	6	40 000 000	40 000 000
Tilleggskapital	6	12 000 000	10 100 000
Sum bundet formålskapital		52 000 000	50 100 000
Annen formålskapital			
Annen formålskapital	6	6 057 362	5 703 368
Avsetning kommende prosjekter	6	2 700 000	0
Sum annen formålskapital		8 757 362	5 703 368
Sum egenkapital		60 757 362	55 803 368
GJELD			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 265 908	4 853 376
Skyldige offentlige avgifter	10	1 000 500	925 039
Venneforeningen	12	179 075	149 175
Avsetning mottatte tilskudd	13	5 511 595	4 556 691
Annen kortsiktig gjeld	14	1 960 771	2 804 984
Sum kortsiktig gjeld		9 917 849	13 289 264
SUM GJELD		9 917 849	13 289 264
Sum egenkapital og gjeld		70 675 212	69 092 632

Oslø, 03.03.2015

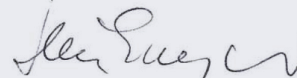
Annelise Høegh
Styreleder

Tordis Borchgrevink
Nestleder

Ida Børresen
Styremedlem

Ståle Eskeland
Styremedlem

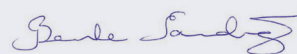
Rolf Golombek
Styremedlem

Øivind Kopperud
Styremedlem

John Arne Moen
Styremedlem

Bente Sandvig
Styremedlem

Arne Johan Vetlesen
Styremedlem

Guri Hjeltnes
direktør

NOTER 2014

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Driftsinntekter

Driftstilskudd fra samarbeidspartnere inntektsføres på det tidspunkt disse er opptjent i henhold til gjeldende avtale eller ved endelig bevilgning. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, dvs at kostnader medtas i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres. Tjenester inntektsføres i takt med utføringen.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som knytter seg til driften. For andre poster enn kundefordringer omfattes poster som forfaller til betaling innen ett år etter transaksjonsdagen. Anleggsmidler er eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Langsiktig gjeld er gjeld som forfaller senere enn ett år etter transaksjonsdagen.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige anleggsmidler avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld med unntak av andre avsetninger balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Forordringer

Kundefordringer og andre forordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte forordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Pensjon

Pensjonsforpliktelse balanseføres ikke.

Skatt

Virksomheten er skattefri i henhold til sktl §2-32.

NOTE 1 - DRIFTSINNTEKTER

	2014	2013	
Statlig driftsstøtte			
Statlig bevilget driftsstøtte	30 170 000	27 604 000	
Sum Statlig driftsstøtte	30 170 000	27 604 000	
Tilskudd til forskning og formidling			
Norges Forskningsråd	Forskning	2 588 000	2 866 867
Universitetet i Hamburg	Formidling	0	53 587
Utenriksdepartementet	Forskning	1 989 186	0
Kunnskapsdepartementet	Forskning	0	800 000
Herder-Institut	Forskning	0	23 574
Sum Tilskudd til forskning og formidling	4 577 186	3 744 028	
Oppdrag forskning og formidling			
Utdanningsdirektoratet	Formidling	3 036 576	859 050
Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet	Forskning	400 000	0
Antisemittismeundersøkelse	Forskning	0	270 000
Sum Oppdrag forskning og formidling	3 436 576	1 129 050	
Øvrige inntekter			
American Scandinavian Foundation	0	27 410	
Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet	0	50 500	
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	0	495 050	
Kulturrådet	0	120 000	
Oslo kommune Utdanningsetaten	0	500 000	
Utdanningsdirektoratet	327 400	75 000	
Statsbygg	0	4 000	
Universitetet i Oslo	208 000	200 000	
Utenriksdepartementet	0	100 000	
Kunnskapsdepartementet	1 952 546	0	
Muzeum Historii Zydow Polskich	418 174	0	
Fritt ord	150 000	0	
Den Norske Advokatforening	50 000	0	
Forskningsrådet	80 000	0	
Diverse bidragsytere	-2 380	5 520	
Sum Øvrige inntekter	3 183 740	1 577 480	

NOTE 2 - LØNNS- OG PERSONALKOSTNADER, YTELSE TIL LEDENDE PERSONER

	2014	2013
Spesifikasjon av lønnskostnader		
Lønn	14 057 723	12 571 444
Arbeidsgiveravgift	2 214 950	1 925 583
Pensjonskostnader	1 777 295	1 050 477
Andre lønnsrelaterte ytelser	422 945	58 868
Sum lønnskostnader	18 472 913	15 606 372

Selskapet har gjennomsnittlig hatt 24,7 årsverk i regnskapsåret.

Ytelser til ledende personer og revisor

	Lønn	Annen godtgjørelse
Daglig leder	1 085 489	28 705
Styremedlemmer	240 000	0

Det er kostnadsført kr 139 974,- i pensjon for daglig leder for 2014.

Revisjonshonorar ekskl. mva består av:

	2014	2013
Revisjon	124 900	82 000
Attestasjonsoppgaver	0	10 930
Samlet honorar til revisor	124 900	92 930

Ingen ansatte har avtale om sluttverderlag, bonus eller lignende.

Stiftelsen har tegnet avtale om pensjonsforsikring i Statens Pensjonskasse (SPK) som tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Avtalen anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres i.h.t. NRS 6 pkt. 23 som en innskuddsbasert pensjonsplan, fordi SPK ikke gir tilstrekkelig informasjon til å kunne regnskapsføre planen som en ytelsesbasert pensjonsordning. Stiftelsens eventuelle pensjonsforpliktelser er derfor ikke innregnet i balansen.

Stiftelsen innbetaler premie til en AFP-ordning i SPK. Slik AFP-ordning anses også som en flerforetaksordning, men er regnskapsført som en innskuddsordning.

NOTE 3 - HUSLEIE

HL-senteret leier den kulturhistoriske eiendommen Villa Grande av Statsbygg i.h.t. leiekontrakt av 02.08.2004. Leien justeres årlig med 80 % av økningen i Statistisk Sentralbyrås totale konsumprisindeks. Vederlag for indre vedlikehold justeres med 100 % av konsumprisindeksen.

Leieforholdet løper fra 15.12.2004 til 31.12.2024. Fremleie, overdragelse eller selskapsmessige endringer krever utleieres skriftlige forhåndssamtak. Leiekontrakten gjør unntak fra en rekke av bestemmelsene i Husleieloven.

Spesifikasjon av kostnader for driften av eiendommen Villa Grande:

	2014	2013
Husleie	11 311 096	11 077 940
Elektrisk strøm (lys og oppvarming)	370 710	435 265
Alarm og vakthold	111 569	124 080
Renhold, renovasjon og annen kostnad lokaler	113 665	138 819
Reparasjon og vedlikehold bygninger	71 548	216 282
Invendig vedlikehold	144 436	140 912
Brukeravhengige driftskostnader (serviceavtaler, grøntanlegg m.m.)	1 009 419	1 124 692
Samlede kostnader for Villa Grande	13 132 442	13 257 990

NOTE 4 - FINANSINNTEKTER

	2014	2013
Annen renteinntekt	283 539	72 702
Sum renteinntekter	283 539	72 702
Valutagevinst (agio)	1 244	80
Annen finansinntekt	64	441
Sum andre finansinntekter	1 308	521
Gevinst ved realisasjon Nordea Likviditet	0	67 287
Verdiøkning av Unifor DDB - aksjer	1 848 749	2 403 596
Verdiøkning av Nordea Likviditet	0	33 436
Verdiøkning av Unifor DDB - rente/utbytte	2 752 437	3 605 395
Sum verdiøkning av finansielle instrumenter	4 601 186	6 109 714
Sum finansinntekter	4 886 033	6 182 937

NOTER 2014 FORTS.

NOTE 5 - FINANSKOSTNADER

	2014	2013
Annen rentekostnad	1 006	36 173
Valutatap (disagio)	531	287
Sum finanskostnader	1 536	36 460

NOTE 6 - EGENKAPITAL

I stiftelsens § 5 heter det: "Stiftelsen har ved opprettelsen en grunnkapital på 40 mill. kroner. Stiftelsens kapital består av grunnkapitalen og eventuell tilleggskapital. Grunnkapitalens realverdi skal søkes opprettholdt."

Grunnkapitalens realverdi er opprettholdt gjennom oppjustering tilsvarende den årlige endring i konsumprisindeksen. Denne oppjusteringen tillegges grunnkapitalen som tilleggskapital.

	Grunnkapital	Tilleggskapital	Annen formålkapital	Avsetning prosjekt	Sum egenkapital
Per 1.1.	40 000 000	10 100 000	5 703 368	0	55 803 368
Endringer i året			-2 700 000	2 700 000	0
Fra årets resultat		1 900 000	3 053 994		4 953 994
Per 31.12.	40 000 000	12 000 000	6 057 362	2 700 000	60 757 362

NOTE 7 - VARIGE DRIFTSMIDLER

	Innredning kafé	Utstyr kafé	Utstyr utstilling	Inventar utstyr	Datautstyr	Flygel	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	259 570	594 839	484 009	190 186	76 841	240 514	1 845 959
+ Tilgang		50 000		18 426	43 400		111 826
Anskaffelseskost 31.12.	259 570	644 839	484 009	208 612	120 241	240 514	1 957 785
Akk. av/nedskr. 01.01.	208 951	594 839	371 692	100 760	76 841	94 560	1 447 643
Årets avskrivninger	16 463	9 167	45 439	30 509	13 261	24 104	138 943
Akk. av/nedskr. 31.12.	225 414	604 006	417 131	131 269	90 102	118 664	1 586 586
Bokført verdi 31.12.2014	34 156	40 833	66 878	77 343	30 139	121 850	371 199
Avskrivningstid total	5 år	5 år	5 år	5 år	3 år	10 år	

NOTE 8 - FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Stiftelsen har latt Unifor forvalte sin grunnkapital på kr 40 000 000,-. Per 31.12.2014 er det investert i følgende plasseringer:

	Markedsverdi 2014	Markedsverdi 2013
Unifor's investeringspool	56 359 226	51 758 040
Sum	56 359 226	51 758 040

	2014	2013
Endringer i plasseringen hos Unifor		
Markedsverdi 1.1.	51 758 040	45 749 049
Avkastning	1 023 211	1 137 162
Verdiendring	3 764 184	4 998 485
Beholdningsendring	-186 209	-126 656
Markedsverdi 31.12.	56 359 226	51 758 040

	Markedsverdi 2014	Andel i prosent
Unifor Rente	33 370 296	59,2 %
Unifor Aksje	22 246 864	39,5 %
Unifor Alternative investeringer	742 066	1,3 %
Sum	56 359 226	

Stiftelsen har latt Nordea og Den Danske Bank plassere overskuddslikviditeten sin.

	2014	2013
Nordea likviditet	8 332 704	9 558 382
Sum	9 558 382	5 279 055

Verdiøkning Nordea likviditet	274 322	58 382
--------------------------------------	----------------	---------------

	2014	2013
1 aksje i Visit Oslo AS	10 000	10 000

NOTE 9 - FORDRINGER

Det er ingen fordringer som forfaller senere enn ett år frem i tid.

NOTE 10 - BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.

Skattetrekkinnskudd utgjør pr 31.12. i år kr 592 918. Dette er ikke nok til å dekke opp skyldig skattetrekk per 31.12 på kr 607 139. Differansen skyldes at det ble foretatt en ekstra lønnskjøring ved årsskiftet. Kr 607 139 er utbetalt i skattetrekk i januar 2015.

NOTE 11 - VAREBEHOLDNING

Varelageret er vurdert til lav verdi, grunnet ukurans og en del bøker og hefter det er lite omsetning på. Verdien av varebeholdningen anslås å være høyere enn hva som er bokført i balansen.

NOTE 12 - VENNEFORENINGEN

Gjelden tilsvarer innestående på bankkonto som tilhører HL-senterets Venneforening. Beløpet balanseføres hos HL-senteret i påvente av at Venneforeningen registrerer seg i Foretaksregisteret og kan føre eget regnskap for sin virksomhet. HL-senteret har dekket løpende kostnader i forbindelse med Venneforeningens arrangementer i 2014.

NOTE 13 - AVSETNING MOTTATTE TILSKUDD

	2014	2013
Avsetning støtte Utenriksdepartementet	1 217 450	0
Avsetning Dembra-prosjektet	115 000	825 000
Avsetning bidrag/støtte	4 179 145	3 731 692
Sum Avsetning mottatte tilskudd	5 511 595	4 556 692

NOTE 14 - ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	2014	2013
Avsetning arbeidsgiveravgift feriepenger	220 344	194 851
Førskudd fra kunder	0	1 126 576
Skyldig lønn	89 726	43 938
Skyldig feriepenger	1 562 721	1 381 921
Annen påløpt kostnad	87 981	57 698
Sum Annen kortsiktig gjeld	1 960 772	2 804 984

REVISORS BERETNING

Til årsmøtet i
Stiftelsen Senter for Studier av Holocaust og
Livssynsminoriteter (HL-Senteret)

REVISORS BERETNING FOR 2014

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for HL-senteret som viser et overskudd på kr 4 953 995. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for stiftelsens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til HL-senteret per 31. desember 2014 og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Dronningens gate 6, 0152 Oslo
Tlf.: 22 00 45 00 - Fax: 22 42 00 55
E-mail: firmapost@lundes-revisjon.no

Revisornr.: 971 142 952

Bankgiro 6030.05.53128

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Konklusjon om utdelinger og forvaltning

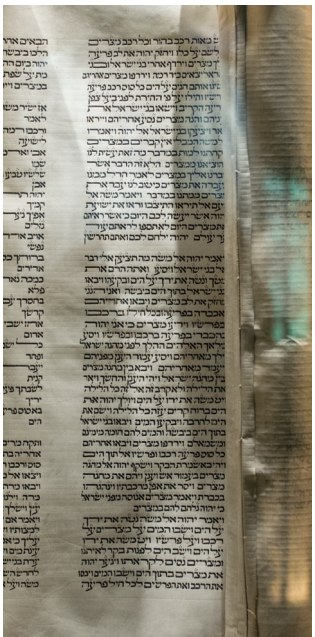
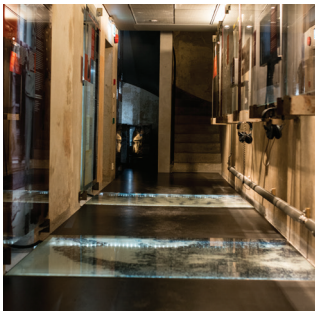
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, mener vi stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Oslo, den 3. mars 2015

Lundes Revisjonskontor DA

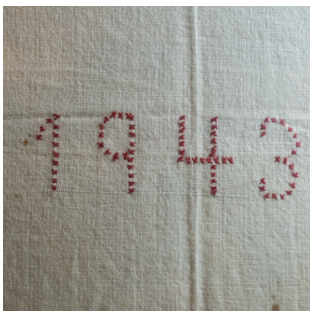
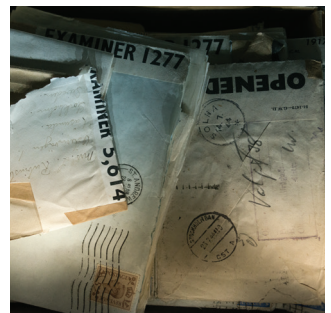
Siv Tone Franche
Statsautorisert revisor

FORSKNING

HL-senteret har i 2014 arbeidet bredt med forskning innenfor senterets temafelt Holocaust, andre folkemord og minoriteters vilkår i dagens samfunn. Senteret opplever stadig økende etterspørsel etter og behov for kompetanse på disse feltene og ansatte bidrar aktivt i formidling av kunnskap gjennom mediene, foredrag rettet mot både fagmiljøer og allment publikum og gjennom publikasjoner. Særlig viktige forskningsprosjekter har vært det store NFR-finansierte prosjektet Demokratiets institusjoner i møte med en nazistisk okkupasjonsmakt: Norge i et komparativt perspektiv (DIMNO), studiet av den politiske og historiske bakgrunnen for FNs folkemordkonvensjon, oppstart av doktorgradsprosjektet Antisemittisme i dagens Norge og utredningen om norske roms Holocaust og utviklingen av en «sigøynerpolitikk», på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. HL-senteret har hatt stor aktivitet med egne bidrag til grunnlovsjubileet 2014, med utvikling av en ny midlertidig utstilling og konferanser om Grunnlovens paragraf 2.

SAMMENLIKLENDE STUDIER AV FOLKEMORD

Sammenliknende studier av folkemord er et av hovedforskningsfeltene ved HL-senteret. Forskingen retter seg mot å utvikle folkemordstudier i Norge og å bidra internasjonalt på feltet, gjennom internasjonale publikasjoner, samarbeid og konferansedeltakelse. Arbeidet i 2014 tematiserte tre ulike områder: prosjektet om nazistenes folkemord på rom i Europa ble i løpet av våren avsluttet; forberedelser til utstilling og internasjonal forskningskonferanse om folkemordet på armenerne i 1915; og videreføring av prosjektet om den politiske og historiske bakgrunnen for FNs folkemordkonvensjon.

THE NAZI GENOCIDE OF THE ROMA

HL-senteret har tidligere vært involvert i arbeidet med en antologi og konferanse om nazistenes masseutryddelse av rom i Europa. Våren 2014 ble dette arbeidet avsluttet med artikkelen «Mass Murder by Design: The Roma in Nazi-Occupied Baltic States», som skal publiseres i det franske tidsskriftet *Études tsiganes*.

FNS FOLKEMORDKONVENSJON - THE CASUISTRY OF BLOOD: THE SOVIET UNION, THE GENOCIDE CONVENTION, AND THE COLD WAR

Arbeidet med det treårige prosjektet som vil undersøke den politiske og historiske bakgrunnen for FNs folkemordkonvensjon, ble videreført i 2014. Folkemordkonvensjonen ble innført i 1948, men den første straffeutmålingen fant ikke sted før 50 år senere, i 1998. Senterets forskningsprosjekt tar utgangspunkt i en påstand om at den kalde krigen var en av hovedgrunnene til at konvensjonen ikke ble tatt i bruk tidligere, blant annet fordi Sovjetunionen og USA innførte en rekke bestemmelser som hindret anklager om folkemord. Undersøkelsen baserer seg på materiale fra flere arkiver både i Russland og USA, samt FNs eget arkiv. Arbeidet i 2014 var konsentrert rundt utarbeidelse av bokmanuskriptet *The Casuistry of Blood: The Soviet Union, the Genocide Convention, and the Cold War*, som skal ferdigstilles i 2015.

THE ARMENIAN GENOCIDE AND THE POLITICS OF DENIAL

HL-senteret forberedte i 2014 markeringen av at det i 2015 er 100 år siden folkemordet på armenerne startet. Markeringen vil bestå av vandreutstillingen «Den skandinaviske reaksjonen på det armenske folkemordet» og en internasjonal forskningskonferanse. Utstillingen er utlånt fra det armenske folkemordmuseet i Jerevan og dokumenterer både allmennhetens reaksjoner og responsen fra offisielt hold i de skandinaviske landene på den tilintetgjørelsen av armenerne som fant sted i det osmanske riket før og under første verdenskrig. Konferansen HL-senteret arrangerer, sikter mot å gjøre opp status for nyere forskning om det armenske folkemordet, og tematisere overordnede spørsmål rundt fornektelse.

HOLOCAUST

HL-senterets forskning på Holocaust var i 2014 særlig knyttet til de to prosjektene *Demokratiets institusjoner i møte med en nazistisk okkupasjonsmakt (DIMNO)* og *Holocaust og norske rom*. Begge prosjektene er forventet å frambringe viktig ny viten om Holocaust med direkte betydning for Norge. DIMNO-prosjektet søker å øke kunnskapen om norske institusjoner som spilte en hovedrolle i tilintetgjørelsesprosessen; politiet, Justisdepartementet og Politidepartementet, for dermed bedre å forstå konteksten for Holocaust i Norge. Senterets forskningsarbeid knyttet til norske rom kaster nytt lys over denne gruppens skjebne under Holocaust og utviklingen av norsk «sigøynerpolitikk» før, under og etter andre verdenskrig. Formidling av foreløpige funn har vært en viktig del av begge prosjektenes arbeid i 2014.

DEMOKRATIETS INSTITUSJONER I MØTE MED EN NAZISTISK OKKUPASJONSMÅKT (DIMNO)

Prosjektet søker å undersøke demokratiske institusjoners respons på nazistiske framstøt under okkupasjonen. Tre sektorer skal undersøkes: skolen, statsadministrasjonen og politiet. Sentralt er å undersøke hvorfor reaksjonene varierte innenfor og mellom sektorene. Prosjektet samarbeider med forskermiljøer i Nederland og Tyskland, med sikte på å kunne kartlegge hvilke nazistiske framstøt som var unike for Norge, og hvilken rolle NS' spesielle posisjon spilte. Prosjektet har sin hovedfinansiering fra Norges forskningsråd, og det er knyttet fem ulike forskningsarbeidere til prosjektet samt to masterprosjekter. I 2014 har arbeidet blant annet vært knyttet til arkiv- og kildearbeid, forskningsopphold ved Bundesarchiv og Politisches Archiv des Auswärtigen Amtes i Berlin og Institut für Zeitgeschichte in München. Prosjektgruppen har deltatt aktivt med publikasjoner og foredrag på ulike seminarer og konferanser, blant annet ved ISCHE-konferansen *Education, War and Peace* i London, justisdepartementets 200-årsfeiring og Historikardagane 2014. I februar gjennomførte prosjektet også en felles konferanse med Organisation Todt-prosjektet ved NTNU, med tema «Kollaborasjonens irrganger» og bidro til boka *From Patriotic Memory to a Universalistic Narrative?*, utgitt i Tyskland. Prosjektmedarbeidere deltok også i HL-senterets undervisningsrekke på UiO.

UTREDNING OM UTVIKLINGEN AV EN «SIGØYNERPOLITIKK» OG NORSKE ROMS HOLOCAUST

HL-senteret fikk i 2013 i oppdrag fra Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD) å utrede historien om norske rom før, under og etter andre verdenskrig. I løpet av 2014 har prosjektgruppen foretatt undersøkelser i både norske, tyske og belgiske arkiver. Prosjektgruppen har også samarbeidet med Oslo Museum, Oslo byarkiv og representanter for norske rom – i første rekke Natalina Jansen og Natasha Bielenberg. Den 16. juni gjennomførte HL-senteret et arbeidsseminar i samarbeid med Romaniutvalget. I september hadde prosjektgruppen et arbeidsmøte på HL-senteret med internasjonal deltakelse. Rapport fra utredningen skal overrekkes KMD i februar 2015.

INNDRAGNINGEN AV JØDENES FORMUER UNDER OKKUPASJONEN

HL-senteret har igangsatt et forskningsprosjekt som skal undersøke landssvikoppgjørets behandling av de som medvirket i den økonomiske likvidasjonen av jødernes formue. «Lov om inndragning av formue som tilhører jøder» trådte i kraft samtidig som arrestasjonene av jøder ble satt i gang i oktober 1942. Inndragningen krevde et betydelig administrativt apparat, der advokater, forretningsdrivende, eiendomsmeglere, revisorer og ansatte i departementene deltok. I 2014 har arbeidet hovedsakelig bestått av gjennomgang av arkivmateriale etter «jødebo»-mappene på Riksarkivet. Undersøkelsene har også gitt et unikt innblikk i og ny kunnskap om gjennomføringen av selve likvidasjonsprosessen.

ANTISEMITTISME OG JØDISK HISTORIE

For fagmiljøet på HL-senteret var arbeidet med 200-årsmarkeringen av Grunnloven viktig. Det ble utviklet en egenprodusert utstilling kalt «Veien til paragrafen». Senteret inviterte til et arrangement i Eidsvollsbbygningen og en internasjonal forskningskonferanse med ulike perspektiver på Grunnlovens ekskludering av jøder fra Norge. Gjennom samarbeid med Museum of the History of Polish Jews i Warszawa er HL-senteret også involvert i to prosjekter som på ulike vis tematiserer minner og fortellinger, historie og kulturarv knyttet til jødisk historie.

ANTISEMITTISME I DAGENS NORGE

HL-senteret fikk gjennom revidert statsbudsjett i 2013 midler til økt forskning på antisemittisme i dag, og det ble utlyst et doktorgrads-/postdocstipend. En doktorgradsstipendiat ble ansatt våren 2014, og prosjektet ble satt i gang i oktober 2014. Gjennom å kombinere en studie av forestillinger om jøder med en undersøkelse av norske jøders erfaringer sikter prosjektet mot å belyse forholdet mellom ulike nivåer av antisemittisme, fra latente holdninger til manifeste uttrykk i form av ytringer og handlinger. Datagrunnlaget skal primært samles gjennom kvalitative intervjuer. Prosjektet gjennomføres fra 2014 til 2018 med 25 % undervisningsplikt.

KONFERANSE: THE EXCLUSION OF JEWS IN THE NORWEGIAN CONSTITUTION. ORIGINS – CONTEXTS – CONSEQUENCES

5. mai arrangerte HL-senteret den internasjonale forskningskonferansen *The Exclusion of Jews in the Norwegian Constitution. Origins – Contexts – Consequences*. Konferansen drøftet den idéhistoriske bakgrunnen, historiske konteksten og ettervirkningene av adgangsforbudet mot jøder i den norske Grunnloven. Jødernes rettigheter hadde vært debattert i Europa siden tidlig i 1780-årene. Konferansen belyste i hvilken grad eidsvollsmennene var en del av denne europeiske debatten. Fagpersoner og forelesere fra Tyskland, Sverige, Danmark og Norge deltok på konferansen.

«EDUCATIONAL PROGRAMS FOR YOUTH BASED ON ORAL HISTORY RESOURCES»

HL-senteret og Museum of the History of Polish Jews i Warszawa samarbeider om intervjuprosjektet «Educational programs for youth based on oral history resources». Prosjektet er en del av det bilaterale samarbeidet «Jewish Cultural Heritage» finansiert gjennom EØS-midler. Gjennom kvalitative intervjuer med jøder og ikke-jøder i Norge og Polen skal kunnskap om jødisk historie, kultur og erfaring styrkes i de to landene. Hensikten er blant annet å studere minner og fortellinger fra tiden før, under og etter andre verdenskrig. I tillegg har prosjektet en samtidsorientert del som skal belyse erfaringer hos de jødiske minoritetene i Norge og Polen i dag. Her står erfaringer med antisemittisme sentralt. Ett av målene med prosjektet er utvikling av undervisningsmetoder og -opplegg basert på materialet som forskerne ved HL-senteret og museet i Warszawa samler inn. Dette arbeidet skal også gjennomføres i tilknytning til prosjektet «Faces of Diversity».

«FACES OF DIVERSITY» - INTERNASJONAL KONFERANSEREKKE OM INTERKULTURELL FORSTÅELSE

HL-senteret er involvert i gjennomføringen av konferanserekken om interkulturell forståelse – «*Faces of Diversity – teaching and learning about Jewish-Polish history as learning to live together in a diverse and pluralist society*». Også denne konferanserekken er en del av samarbeidet «Jewish Cultural Heritage» mellom Norge og Polen. Det Europeiske Wergelandsenteret koordinerer prosjektet, som inkluderer tre internasjonale konferanser for de deltakende institusjonene og inviterte eksperter. Konferansene skal tematisere hvordan undervisning om historie og kulturarv kan inngå i demokratilæring og bidra til utvikling av interkulturell forståelse.

MINORITETERS VILKÅR

HL-senterets arbeid innenfor feltet minoriteters vilkår i dagens samfunn har i 2014 vært forankret i ulike prosjekter. To av dem har hatt utgangspunkt i HL-senterets befolkningsundersøkelse fra 2012, den ene basert i denne undersøkelsens kvalitative materiale, den andre i en kvalitativ intervjustudie blant norske jøder som ble igangsatt parallelt med befolkningsundersøkelsen. Videre har HL-senteret bidratt ved et prosjekt ved Universitetet i Oslo om ritualer i forbindelse med minnemarkeringer etter 22. juli, og gått inn i nettverksprosjektet «Islamophobia Research and Documentation Project».

REASSEMBLING DEMOCRACY: RITUAL AS CULTURAL RESOURCE 2013-2016 (REDO)

HL-senteret deltok i 2014 i det NFR-finansierte prosjektet REDO ved Teologisk institutt, Universitetet i Oslo. Prosjektet studerer hvordan ritualer oppstår og inspirerer til aktivisme og politisk forandring på grasrotnivå. HL-senteret bidro i et delprosjekt med tittelen «Performance Violence and Public Ritual Response», der HL-senteret gjennomførte studien *Homeland Ritualized – An analysis of the memorial messages put down in the streets of Oslo after 22nd July* (arbeidstittel), som analyserer hilsningene som ble lagt ned i Oslos gater etter 22. juli, med vekt på minoriteters bidrag.

«ISLAMOPHOBIA RESEARCH AND DOCUMENTATION PROJECT»

HL-senteret deltar i nettverksprosjektet «Islamophobia Research and Documentation Project», som er lokalisert ved Center for Race and Gender, Berkeley, University of California, USA. Høsten 2014 og våren 2015 gjester en av senterets forskere Berkeley, og gjennomfører delstudiene «Images of Muslims and Jews in international debates» og «Jews and Muslims: inter-group images».

DET SOM ER JØDISK. IDENTITET OG HISTORIEBEVISSTHET BLANT NORSKE JØDER

Et intervjubasert prosjekt som dokumenterer og analyserer erfaringsnære fortellinger om identitet, tradisjonsoverføring mellom generasjoner, betydningen av Holocaust som del av en familiehistorie og eventuelle erfaringer med antisemittisme. Arbeidet ble publisert av HL-senteret i 2014 i form av rapporten *Det som er jødisk. Identitet og historiebevissthet blant norske jøder*.

«HVIS DE HADDE OPPFØRT SEG SOM VANLIGE NORDMENN, HADDE ALT VÆRT GREIT, TROR JEG.» - NORDMENNENS SYN PÅ ÅRSAKEN TIL NEGATIVE HOLDNINGER TIL JØDER OG MUSLIMER

I begynnelsen av 2014 ble artikkelen «Hvis de hadde oppført seg som vanlige nordmenn, hadde alt vært greit, tror jeg» ferdigstilt. Arbeidet er en komparativ analyse av svarene på spørsmålene: «Hva tror du er årsaken til negative holdninger til jøder?» og «Hva tror du er årsaken til negative holdninger til muslimer?», basert på det kvalitative materialet fra HL-senterets befolkningsundersøkelse (2012). Artikkelen er skrevet i samarbeid med eksterne forskere.

NEW RELIGIOUS ANXIETIES: A STUDY OF PREJUDICE IN CONTEMPORARY WESTERN SOCIETIES.

HL-senteret utviklet i 2014 en søknad for en treårig komparativ studie av fordommer og rasisme med tydelige referanser til religion / religiøs identitet. Søknaden bygget på et institusjonelt samarbeid med Zentrum für Antisemitismusforschung Technische Universität Berlin, The Islamophobia Research and Documentation Project at The University of California, Berkeley, USA, Middlebury College, USA, og University of Birmingham, UK. Prosjektet fikk ingen midler i 2014, men gode vurderinger, og det vil bli utformet en ny NFR-søknad høsten 2015 / våren 2016.

«HVA ER RASISME»

HL-senteret bidro til boken «Hva er rasisme». Dette er en introduksjonsbok til temaet og inngår i Universitetsforlagets «Hva er»-serie. Boken publiseres i januar 2015.

RASISME OG DISKRIMINERING I NORGE ANNO 2015

HL-senteret utarbeidet og fikk innvilget en søknad om konferanse om rasisme og diskriminering i Norge, etter et initiativ fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). Målsettingen er å gi en oversikt over diskriminering i Norge anno 2015 og gi anbefalinger til regjeringens arbeid. Konferansen finner sted våren 2015.

FIENDEBILDER, RADIKALISERING OG VOLDELIG EKSTREMISME

«Fiendebilder og konspirasjonstenkning» er et tverrfaglig prosjekt hvor forskerne ved HL-senteret i fellesskap ønsker utviklet nye metodiske og analytiske begreper i studiet av fiender og konspirasjonsforestillinger. Målet er en prosjektsøknad til Norges forskningsråd (NFR) i mai 2015. I 2014 ble det som del av dette arbeidet utviklet rammer og temaer for en artikkelsamling som skal drøfte ulike aspekter ved konspirasjonstenkning og fiendebilder i norsk historie og samtid.

UNDERVISNINGSSAMARBEID MED UIO

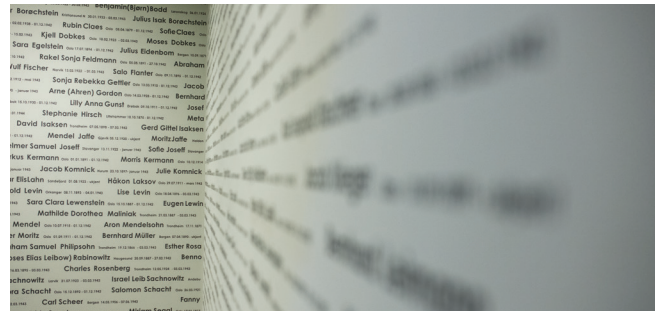
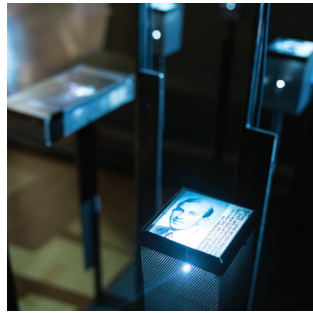
I 2013 inngikk HL-senteret et femårig samarbeidsprosjekt med Institutt for arkeologi, konservering og historiske studier, Universitetet i Oslo, om opprettelsen av studieemnet «Et lite land i verdenskrigen: Norge 1939–1945» med undervisning gjennom 12 uker i høstsemesteret. HL-senterets forskere står for opplegg og undervisning om norsk krigs- og okkupasjons-historie med særlig vekt på Holocaust. Kurset retter seg mot bachelor- og masterstudenter i historie, og høsten 2014 deltok 50 studenter. HL-senteret veileder også masterstudenter i historie.

FORMIDLING

Åpningen av en ny, midlertidig utstilling i forbindelse med 200-årsmarkeringen av Grunnloven sto sentralt i HL-senterets formidlingsvirksomhet i 2014. Utviklingen av utstillingen var et stort prosjekt og involverte husets forskere, formidlere og dokumentarister, samt eksterne fagpersoner. Innlemming av klokken fra skipet Donau som del av senterets permanente utstilling var viktig for senteret. Stabiliseringen og åpningen av bunkeren fire meter under bakken var en annen sentral begivenhet. Sammen med Universitetet i Oslo var HL-senteret vertskap for et stort arrangement i Gamle festsal, der et maleri av overlevende fra Auschwitz-Birkenau Samuel Steinmann ble avduket. På tampen av året ble HL-senterets arkiv etter Ruth Maier tatt opp i Norges dokumentarv, som er en del av UNESCOs Memory of the World-register. I den anledning ble det laget en utstilling om Arkivet etter Ruth Maier. Senteret tilbød gjennom hele året en rekke foredrag, filmvisninger og konserter som spente bredt tematisk, både historisk og samtidsorientert, der også grunnlovsjubileet 2014 var en rød tråd. Senteret hadde i 2014 også en markant økning i besøkende til utstilling og arrangementer.

Undervisningsvirksomheten ved senteret var preget av en betydelig økning i antall besøk på senteret i 2014. Samtidig har det vært stort trykk på prosjektene Benjaminprisen og Dembra, de ulike lærerkursene og høstens storsatsing undervisningsopplegget «Nasjonen feirer seg selv», som inngikk i Den kulturelle skolesekkens tilbud til Oslo-skoler.

DEN PERMANENTE UTSTILLINGEN

OVERLEVERING AV DONAUS SKIPSKLOKKE

HL-senteret fikk 9. april 2014 klokken fra skipet Donau fra Norges Hjemmefrontmuseum i deponi.

Klokken står plassert ved inngangen til HL-senterets permanente utstilling om Holocaust. Skipet Donau fraktet soldater og forsyninger, russiske og andre krigsfanger, norske offiserer og studenter mellom Norge og kontinentet under andre verdenskrig. Donau er imidlertid mest kjent for den store transporten av 532 jøder 26. november 1942. Overleveringen ble markert med en seremoni hvor den siste overlevende fra Donau-transporten, Samuel Steinmann, var til stede.

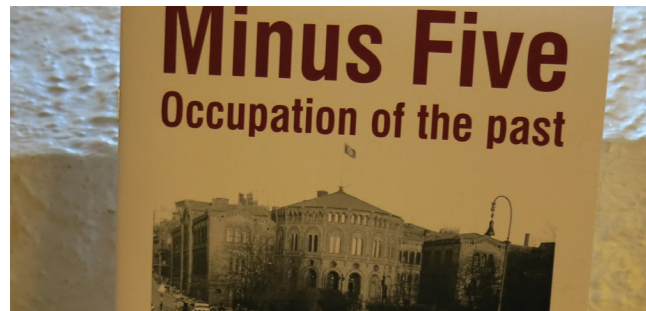
KONSERVERING OG TEKNISKE UTBEDRINGER

HL-senteret tegnet en ny serviceavtale for utstillingen med Back AS og laget en plan for utskifting av defekt og utdatert teknologi. I tillegg har det blitt gjennomført et pilotprosjekt for bedre sikring av gjenstander mot støv og klimatiske svingninger.

Tilbudet til utenlandske turister med tekster på flere språk til utstillingen på nettbrett og smarttelefoner er utvidet. Tekstene ble i løpet av året også oversatt til tysk, fransk, spansk og russisk.

VIRTUELL OMVISNING I SENTERETS PERMANENTE UTSTILLING

I 2014 ble et prosjekt satt i gang for å lage en formidling av utstillingen på nett. Ulike innfallsvinkler og narrativer ble utforsket i samarbeid mellom senterets egne og eksterne fagpersoner. Det siktes mot å utvikle en pilot i løpet av 2015.

MIDLERTIDIGE UTSTILLINGER

«VEIEN TIL PARAGRAFEN»

I anledning grunnlovsjubileet 2014 laget HL-senteret en ny midlertidig utstilling om paragraf 2 i Grunnloven, som i formuleringen fra 1814 erklærte at «Jøder ere fremdeles udelukkede fra Adgang til Riget». Få av Grunnlovens paragrafer har vært så mye diskutert som denne, og utstillingen «Veien til Paragrafen» framlegger ny dokumentasjon om bakgrunnen for paragrafen. Utstillingen ble åpnet 5. mai av statssekretær Bård Glad Pedersen og vil stå fram til våren 2015. Arrangementene «Adgang til riget», på Eidsvoll og «The Exclusion of Jews in the Norwegian Constitution: *Origins – Contexts – Consequences*», på HL-senteret, inngikk som en del av åpningen.

«MINUS FEM»/ «DET FEMTE ROMMET»

HL-senteret samarbeidet i 2014 med Kulturhistorisk museum om utvikling av utstillingen «Minus fem – okkupasjon av fortiden», som var en del av museets 200-årsjubileumsmerking «Ja, vi elsker frihet». Senteret bidro med faglig kurator til prosjektet. Utstillingen «Minus fem» tematiserte nazismens forsøk på å legitimere sitt totalitære prosjekt ved symbolsk å knytte det til en selektiv, forvrengt og forfalsket framstilling av germansk, norrøn og norsk historie. En liten del av utstillingen, «Det femte rommet», ble satt opp i bunkeren på Villa Grande, og omhandler bruken av norrøne symboler i det som Vidkun Quisling døpte Gimle. Begge utstillingene var godt besøkt og fikk bred presseomtale.

«ARKIVET ETTER RUTH MAIER»

I forbindelse med innlemmelsen av Arkivet etter Ruth Maier 1933–42 i Norges dokumentarv utarbeidet senteret en utstilling om Ruth Maier og arkivet i hennes navn. Utstillingen ble åpnet 3. desember 2014 og presenterer utdrag og bilder fra Maiers dagbøker.

UNDERVISNING

BESØK

I 2014 opplevde senteret stor økning i pågangen fra skoler og andre utdanningsinstitusjoner. HL-senteret tilbyr skoler som besøker senteret, pedagogiske opplegg som varer fra 75 minutter til 4,5 timer. Alle oppleggene gir elevene kunnskap og anledning til refleksjon i møte med utstillingen. Halvparten av økningen kom gjennom undervisningsopplegget «Nasjonen feirer seg selv», som ble tilbudt gjennom Den kulturelle skolesekken i Oslo kommune høsten 2014 i tilknytning til grunnlovsjubileet. Halvdags-, heldags- og fagdagsoppleggene er alle populære. Totalt tok avdelingen imot 270 skoleklasser / 6985 skoleelever i løpet av 2014. 50 prosent disse var Oslo-skoler. HL-senteret underviste skoleklasser fra over halvparten av landets fylker. Senteret tok også imot besøk fra en rekke utdanningsinstitusjoner, inkludert lærerutdanningen, voksenopplæringen og det årlige besøket fra Politihøgskolen, hvor 250 elever besøkte senteret.

LÆRERKURS

Fire lærerkurs ble gjennomført i 2014.

For lærere i videregående skole og lærerutdannere:

- 9.-10. april: «Europas totalitære tidsalder», om kommunismen og nazismen i sammenheng.
- 21. oktober: «Nasjonalstat og etnisitet i 200 år», om hvordan den norske nasjonalstaten har påvirket ulike etniske gruppers levekår og følelse av tilhørighet

For lærere i ungdomsskolen:

- 28.-29. april: «Nazismen og Holocaust»
- 29.-30. oktober: «Nazismen og Holocaust i litteraturen»

UNDERVISNINGSMATERIELL

Undervisningsmaterialet Ansvarskort ble utvidet til Utstillingskort, små kort med beskrivelser av personer med ulike roller i arrestasjon og drap av norske jøder: medvirkende, ofre og hjelpere, samt noen sentrale steder. Elevene velger ut noen kort og setter sammen sin egen miniatstilling om Holocaust i Norge.

Tilgang til og videreføring av folkemord.no og kartressursen Holocaust i Norge ble sikret, og utvikling av disse sidene fortsetter i 2015, med midler fra Utdanningsdirektoratet.

DEMBRA (DEMOKRATISK BEREDSKAP MOT RASISME OG ANTISEMITTISME)

Dembra er et samarbeid mellom HL-senteret, Det Europeiske Wergelandsenteret (EWC) og Institutt for lærerutdanning og skoleforskning ved Universitetet i Oslo (ILS). Elleve skoler deltok i prosjektet i 2014, som skal styrke deres arbeid med forebygging av antisemittisme, rasisme, udemokratiske holdninger og ekstremisme. Dembra er fullfinansiert av Utdanningsdirektoratet med midler fra Kunnskapsdepartementet. I 2014 fikk HL-senteret midler til en videreutvikling og utvidelse av Dembra fram til 2016, samt et oppdrag med utvikling av undervisningsopplegg om radikaliserings og voldelig ekstremisme innenfor rammen av Dembra. HL-senteret leverte også en skisse til nasjonal gjennomføring av Dembra, hvor HL-senteret vil ha rollen som nasjonalt ressurscenter støttet av kompetanse fra EWC og ILS.

BENJAMINPRISEN

HL-senteret er sekretariat for Benjaminprisen, som hvert år deles ut av kunnskapsministeren. Brandengen barneskole i Drammen fikk prisen for 2013. Uranienborg skole i Oslo ble kåret til vinner for 2014. Sekretariatet har særlig arbeidet med å øke kjennskapet til Benjaminprisen gjennom ulike informasjonskanaler og presse, og har også begynt utviklingen av www.benjaminprisen.no.

KONFERANSEBIDRAG, ARBEIDSGRUPPER OG ANNET

Undervisningsavdelingens medarbeidere deltok på en rekke konferanser og i tematisk relevante arbeidsgrupper. Blant annet presenterte avdelingen sitt undervisningsmaterieell Ansvarskort på et seminar om nazistiske overgrep i Østerrike og holdt innlegg om folkemord og internasjonal rett på 20-årsminnemarkeringen for folkemordet i Rwanda. HL-senteret koordinerte besøk på Groruddalen skole for regjeringens tverrdepartementale arbeidsgruppe for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme. Senteret deltar også i Utdanningsdirektoratets referansegruppe for tiltak 27 i regjeringens handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, som arbeider med utvikling av nettressurs for å gi økt kunnskap om hvordan man kan forebygge uønskede hendelser på nett. Høsten 2014 arrangerte Kunnskapsdepartementet en konferanse om opplæring og utdanning i menneskerettigheter og demokrati, og HL-senteret hadde ansvaret for planlegging og gjennomføringen av parallellsesjonen om sivilsamfunnets bidrag. Senteret deltar i en ressursgruppe for Antirasistisk Senters prosjekt knyttet til pedagogiske nettsider om rasisme.

KULTUR- OG PROGRAMVIRKSOMHET

I løpet av året har HL-senteret gjennomført nærmere 60 ulike arrangementer: konferanser, konserter, foredrag, samtaler, utstillinger, boklanseringer og filmframvisninger. Publikum har strømmet til arrangementene. Mange av årets arrangementer har vært tematisk tilknyttet grunnlovsjubileet 2014, og noen av arrangementene inngikk i det offisielle programmet. I 2014 var også det også 100 år siden utbruddet av første verdenskrig, som satte sitt preg på programmet. Senteret hadde også flere filmframvisninger og boklanseringer. I februar var senteret, i samarbeid med den Israels ambassade og Jødisk Museum i Oslo, vertskap for en Righteous Among the Nations-seremoni.

DEN INTERNASJONALE HOLOCAUSTDAGEN

I 2014 var markeringen av Den internasjonale Holocaustdagen ved Antony Gormleys minnesmerke på Akershuskaia et hovedarrangement i det offisielle grunnlovsjubileet. Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen holdt hovedtalen og flere representanter for grupper som ble rammet av Holocaust holdt appeller. Programmet besto ellers av sang ved Raya Bielenberg og kantor Reuven Sternlieb og tenning av fakler ved jødiske barn. Hans Majestet Kong Harald var til stede på arrangementet. Etter markeringen var det servering og sosial samling i Akershus festning, hvor Håkon Harket innledet om Paragraf 2.

KONFERANSER OM PARAGRAF 2

Som del av det offisielle programmet ved grunnlovsjubileet 2014 arrangerte HL-senteret en todagers konferanse 4. og 5. mai der temaet var paragraf 2 i Grunnloven. Første dag foregikk i Eidsvollsbbygningen, på samme dato som eidsvollsmennene diskuterte paragraf 2, 4. mai 1814. 112 inviterte gjester deltok på heldagsarrangementet «Adgang til Riget», som inkluderte foredrag, paneldebatt om religionsfrihet, omvisning i Eidsvollsbbygningen og kulturelle innslag. Dagen etter, 5. mai, ble det avholdt en internasjonal forskningskonferanse på HL-senteret, og den nylagde utstillingen «Veien til paragrafen» ble åpnet av statssekretær Bård Glad Pedersen.

SØNDAGSFOREDRA

Programmet for søndagsforedragene i 2014 spente vidt og tematiserte ulike emner, blant annet historier til kvinner som overlevde Holocaust, barn av innvandrere og utdanningsvalg, framveksten av høyreekstreme, Henrik Wergeland som grunnlovskritiker og grunnlovshistoriker, jødisk identitet og historiebevissthet blant unge jøder, norske rom i SS-leirer i Belgia, flyktningpolitikk, foredrag om erfaringer fra Rwanda-domstoler. HL-senteret har mottatt svært positiv respons på arrangementene, og antallet besøkende har økt betydelig.

KONSERTER

Gjennom flere år er det blitt avholdt konserter på HL-senteret, og i 2014 var besøkstallene også svært gode. De fleste konsertene inneholdt musikk av Beethoven - og var valgt ut som ledd i feiringen av Grunnloven. Denne musikken ble spilt for Jean Baptiste Bernadotte - senere monark i Sverige/Norge - mens han var ambassadør i Wien i 1798.

Forestillingen «Resandeblood» ga gjennom musikk og fortellinger et levende bilde av de reisendes historie i Sverige. Både musikken og historiene var godt gjenkjennelig for norske reisende.

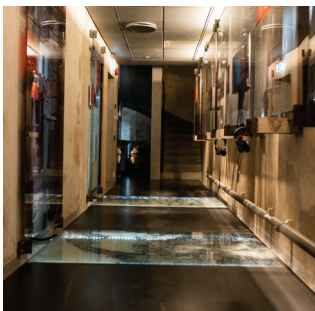
AVDUKING AV PORTRETT AV SAMUEL STEINMANN

26. november ble Samuel Steinmann hedret i Gamle festsal, Universitetet i Oslo, med avduking av et portrett av Steinmann. HL-senteret var, i samarbeid med UiO, medarrangør for arrangementet. H.K.H. Kronprins Haakon var til stede.

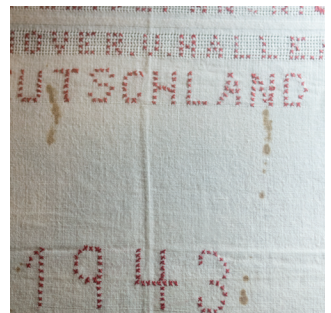
SPESIELLE ARRANGEMENTER

«Turist i egen by» ble arrangert i april. Denne dagen hadde HL-senterets ansatte omvisninger i Villa Grande og senterets utstilling. Forestillingen «Min forestilling om mor» og foredrag om første verdenskrig var også en del av programmet. Under Kultur natt senere på året ble det gjennomført flere korte foredrag og omvisninger i Villa Grande, inkludert bunkeren og HL-senterets utstillinger. Antallet besøkende på denne typen arrangementer nådde nye høyder.

DOKUMENTASJON

Dokumentasjonsavdelingen har ansvaret for driften av biblioteket, arkivdepotet og gjenstandssamlingen. Avdelingen er en intern kunnskapsbank og gir kvalitetssikret informasjon til offentligheten. I 2014 ble staben ved avdelingen i stor grad også engasjert i flere prosjekter og aktiviteter på senteret, som utredningen om Holocaust og norske rom, utvikling av søknader og arbeid med interne prosesser knyttet til ansettelser. Arbeid med nominasjonen av Arkivet etter Ruth Maier til Norges dokumentarv har også vært et av de viktigste prosjektene for avdelingen i 2014. Dokumentasjonsavdelingen besøker og tar imot besøk fra relevante bibliotek, for å utveksle erfaringer og styrke relevante nettverk. Våren 2014 ble Mangfoldsbiblioteket ved IMDI besøkt. Gjensvitt fra IMDI (bibliotekarene med flere) fant sted på Villa Grande i juni.

SAMLINGER

MEDIESAMLINGEN

Tilveksten i 2014 var på 90 trykte bind og seks AV-dokumenter. Det har ikke vært endringer i tidsskriftsbestanden og elektroniske medier. Utviklingen måtte på dette feltet stilles i bero grunnet stabens engasjement i andre virksomheter på senteret. Avdelingen har likevel klart å opprettholde utlånsaktiviteten, og utlånstallene er stabile, på samme nivå som i tidligere år (om lag 500 utlån). Biblioteket har mottatt verdifulle bokgaver fra Kristian Ottosens samling.

ARKIVSAMLINGEN

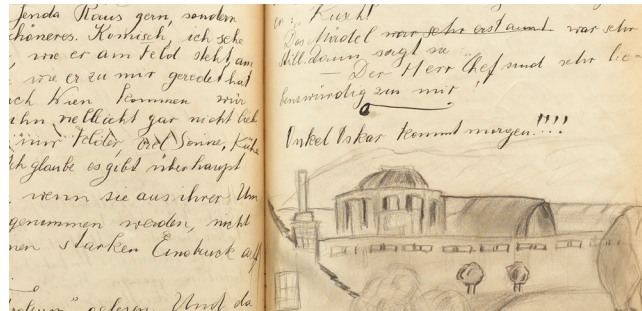
I løpet av 2014 er to av privatarkivene som ble mottatt i 2013, ordnet og katalogisert. Ytterligere to privatarkiver fra 2013 skulle etter planen ordnes i løpet av det foregående året, men dette arbeidet har måttet utsettes. Videre har senteret mottatt fire nye privatarkiver, som er gjennomgått og kort beskrevet. Etter planen skal de ordnes og katalogiseres fortløpende i 2015. HL-senteret har også mottatt digitale kopier av et interessant arkiv som det jobbes aktivt med for å få i original form.

KUNSTSAMLINGEN

Forvaltning av kunst tilhørende senteret er et viktig område. I 2014 ble det, på vegne av kunstneren, forestått utlån av kunstverk til to eksterne institusjoner.

KATALOG

Etter overgangen fra Bibsys til Oria blir dagens biblioteksystem erstattet av et nytt system, Alma, i løpet av 2015. Innføringen er svært oppmerksomhets- og tidkrevende. HL-senteret har tatt den nye katalogen Oria i bruk. Ansatte i dokumentasjonsavdelingen har gitt opplæring til alle interesserte. Katalogen fungerer likevel ikke optimalt for våre brukere ved utgangen av året.

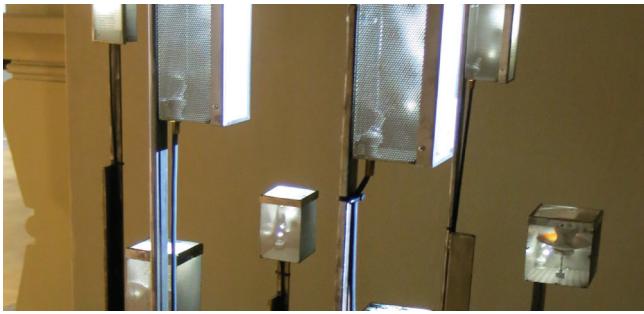

ARKIVET ETTER RUTH MAIER INNLEMMET I NORGES DOKUMENTARV

Våren 2014 arbeidet senteret med nomineringen av Arkivet etter Ruth Maier 1933–42 til Norges dokumentarv. Dokumentarven er den norske delen av UNESCOs Memory of the World-register, som er ett av flere UNESCO-programmer for synliggjøring og bevaring av verdens kulturarv. Nominasjonsprosessen innebar detaljerte beskrivelser av ulike aspekter ved det aktuelle arkivet, og argumentasjon for arkivets nasjonale betydning, særegenhet og relevans. Den 2. desember 2014 ble Arkivet etter Ruth Maier innlemmet i dokumentarven av Kulturrådet.

KOMPETANSEHEVING

Avdelingens medarbeidere har i løpet av 2014 deltatt på kurs og aktiviteter som del av kompetansehevingstiltak, blant annet kurs i kunnskapsorganisasjon på HiOA våren 2014 (20 studiepoeng) og den årlige Bibsys-konferansen i mars 2014. Avdelingen gjennomførte også en studietur til København med faglig program knyttet til arkivformidling.

PROSJEKTUTVIKLING

NANSENHJELPARKIVET

HL-senteret har i 2014 innledet utvikling av et nytt arkiv knyttet til dokumenter etter Nansenhjelpen. Utgangspunktet er at senteret de senere årene har mottatt flere privatarkiver som har inneholdt sentrale enkeltdokumenter tilknyttet organisasjonen Nansenhjelpen, hvis arkiver ble destruert under krigen. På lang sikt ønsker senteret å samle, systematisere og registrere ytterligere materiale tilknyttet organisasjons virke. I den forbindelse leverte dokumentasjonsavdelingen i 2014 to abstrakter til henholdsvis foredrag og artikler. Som resultat av abstraktene skal senteret i 2015 bidra med et innlegg under landsmøtekonferansen til Landslaget for lokal- og privatarkiv og en artikkel i Oslo byarkivs tidsskrift Tobias.

WORLD WAR II – EVERYDAY UNDER GERMAN OCCUPATION

«World War II – Everyday Under German Occupation» er et internasjonalt kildeprosjekt som koordineres og ledes av Herder-Institut i Marburg, Tyskland. Prosjektet har som mål å utgi en serie kildesamlinger med kilder som dokumenterer hverdagslivet i land som var okkupert av Tyskland under andre verdenskrig. Til nå er det prosjektert fire bind:

- Bind 1: *Supply and Shortage*
- Bind 2: *Rule and Its Institutions*
- Bind 3: *Labour and Exploitation*
- Bind 4: *Exclusion, Forced Migration and Persecution*

HL-senteret arbeider med å samle inn det norske bidraget til disse publikasjonene. I 2014 samlet senteret inn om lag 150 kilder til de to første bindene. Kildene er hentet fra ulike arkiv- og museumsinstitusjoner i Norge. I tillegg til innsamlingen av kilder har HL-senteret bistått Herder-Institut med å utarbeide historiografiske oversikter og sammendrag.

ADMINISTRASJON OG LEDELSE

HL-senterets virksomhet og aktiviteter er økende, og oppfølging av og støtte til avdelinger og prosjekter utgjør en stadig større del av administrasjonens arbeid. Ikke minst blir arbeidet med økonomi stadig mer komplisert, med krav om løpende rapportering særlig i forbindelse med internasjonale samarbeidsprosjekter. Arbeidet med en rammeavtale med Utenriksdepartementet har også vært viktig det siste året. Å lage best mulige rammer for den faglige virksomheten og for de ansatte gjennom oppfølging og godt arbeidsmiljø har vært en førende visjon i senterets administrative arbeid i året som gikk.

I 2014 opplevde senteret en klar økning i antallet besøkende og henvendelser. Senterets publikumsbetjening, både under vanlig åpningstid og ved arrangementer, har krevd en betydelig arbeidsinnsats. Tilbudet om gratis omvisninger i helgene ble også utvidet etter åpningen av bunkeren. Senteret tok i løpet av året imot et stort antall besøk fra ambassadører, utenlandske fagpersoner, journalister og andre gjester med interesse for senterets virksomhet.

En stor del av senterets arbeid har vært knyttet til å besvare henvendelser fra pressen og å bidra med formidling av senterets kompetanse i mediene. Senterets direktør har deltatt med kronikker, foredrag, medieopptredener og deltakelse i debatter. Senteret besvarte også løpende henvendelser og tok på seg oppdrag fra diverse offentlige etater.

I det siste året utgjorde ansettelsesprosesser en vesentlig del av det administrative arbeidet. Fire viktige stillinger ble besatt: Våren 2014 ble ansettelsen av en doktorstipendiat på forskning om antisemittisme sluttført. Leder for undervisningsavdelingen og ny formidler ble ansatt i løpet av høsten, og den nyopprettete stillingen som utstillingsdesigner ble besatt like før jul.

NETTVERK OG INTERNASJONALISERING

HL-senteret deltar i en rekke arbeidsgrupper, nettverk og internasjonale prosjekter innenfor både forskning, formidling og dokumentasjon. I 2014 har senteret bidratt i flere nasjonale nettverksmøter for blant annet museer, menneskerettighetssentre, landslaget for privatarkiv og nettverk for holdningsskapende arbeid, der senteret er sekretariat. De siste årene har senteret også økt sin deltakelse i internasjonale prosjekter gjennom bilaterale samarbeid, finansiert gjennom EØS-midler. I 2014 koordinerte senteret Norges samarbeid med Museum of the History of Polish Jews, og utviklet ytterligere prosjekter med institusjoner i Polen, Romania og Portugal. HL-senteret videreførte også sin deltakelse i European Holocaust Research Infrastructure.

EUROPEAN HOLOCAUST RESEARCH INFRASTRUCTURE (EHRI)

Siden november 2010 har HL-senteret deltatt i det EU-støttede internasjonale prosjektet EHRI sammen med 20 arkivorganisasjoner fra 13 land. Det fireårige prosjektet har hatt som mål å identifisere relevante Holocaust-arkiver i Europa og formidle informasjonen om beholdningene til internasjonale forskningsmiljøer. Prosjektets første fase avsluttes i 2015.

INTERNATIONAL HOLOCAUST REMEMBRANCE ALLIANCE (IHRA)

HL-senteret har vært del av den norske delegasjonen til IHRA, ledet av Utenriksdepartementet, siden begynnelsen i 2006, og bidrar med arbeid i grupper for forskning og undervisning. I 2014 deltok HL-senterets medarbeidere på to konferanser i London og Manchester, og bidro i temagruppene Committee on the Holocaust and Other Genocides, Committee on the Genocide of the Roma og Professional Development Group.

JEWISH CULTURAL HERITAGE

I perioden september 2013 til april 2016 samarbeider fem norske institusjoner – HL-senteret, Jødisk museum i Oslo og Trondheim, Det Europeiske Wergelandsenteret og Falstadsenteret – med Museum of the History of Polish Jews i Warszawa om prosjektet «Jewish Cultural Heritage». Samarbeidet inkluderer en rekke delprosjekter, både historiske og samtidsorienterte studier, en kvalitativ intervjuundersøkelse, utvikling av en dokumentarfilm samt gjennomføring av lærerkurs, skoleturer og nettbasert formidling. Prosjektene har som målsetting å fremme kunnskap om jødisk kultur og historie og bidra til å styrke interkulturell forståelse i de to landene. HL-senteret er koordinator for samarbeidet, som finansieres gjennom norske EØS-midler.

ROMA CULTURE — LEARN. EXPLORE. EXPERIENCE

Høsten 2014 ble en felles søknad med organisasjonen Romano ButiQ godkjent for bevilgning fra EØS-midlene. HL-senteret skal samarbeide med det rumenske kultursenteret for rom, Romano ButiQ, om oppbygging av arkivmottak og arkivformidling.

ROUTES OF SEPHARAD

HL-senteret har takket ja til en invitasjon fra det portugisiske nettverket Rede de Judiarias de Portugal til samarbeid i et EØS-støttet toårig prosjekt. Prosjektets overordnede mål er å gjøre den jødiske historien og kulturen i Portugal bedre kjent, både lokalt og internasjonalt. HL-senteret har i 2014 utviklet et konsept for samarbeidet, som skal presenteres i Lisboa etter nyttår 2015.

VILLA GRANDE

HL-senteret holder hus i en fredet bygning og har samtidig stadig behov for fornying og endret bruksområde av lokaler knyttet til økt aktivitetsnivå og stor økning i antall besøkende. I 2014 var det største prosjektet restaurering og åpning av bunkeren for publikum i juni 2014. Bunkeren er ikke restaurert og tilbakeført slik den var ved verdenskrigens slutt, her kan man se etterkrigstidens forfall – samtidig som mye er intakt fra okkupasjonsårene. Prosessen tok rundt seks måneder, og rundt 70 års utvikling av rust, råte, sopp og fuktighet ble stoppet. Gjennom Riksantikvarens anbefalte forsiktige istandsetting framstår Villa Grandes bunker i dag som et viktig kulturminne. Bunkeren har vært mye omtalt i mediene, og det er stor interesse fra publikum for de guidede turene som HL-senteret arrangerer hver dag.

HL-senteret har behov for flere kontorplasser, og deler av administrasjonens lokaler ble i 2014 utbygget og modernisert. Det ble blant annet laget tre helt nye kontorer i administrasjonsfløyen. Et sterkt økende aktivitetsprogram for senteret gjør sitt til at det er behov for flere fysiske arbeidsplasser, og det er igangsatt konkrete planer for prosjekter knyttet til husets «studieloft» og øvrig loftsareal med mer. Alt dette gjøres i nær kontakt med Riksantikvaren og Statsbygg.

HL-SENTERETS ANSATTE

LEDELSE **Guri Hjeltnes** direktør

Georg Broch
administrativ leder

FORSKNING

Anton Weiss-Wendt
leder og seniorforsker
Alexa Døving
seniorforsker
Terje Emberland
seniorforsker
Christhard Hoffmann
professor II
Øivind Kopperud
forsker
Vibeke Moe
doktorgradsstipendiat

PROSJEKTANSATTE

Odd-Bjørn Fure
prosjektleder
Øystein Hetland
prosjektkoordinator og
doktorgradsstipendiat
Nicola Karcher
forsker
Kjetil Simonsen
doktorgradsstipendiat
Ane Ingvild Støen
prosjektmedarbeider

DOKUMENTASJON

Ewa Mork

leder bibliotek og dokumentasjon

Jan Alexander Svoboda Brustad

bibliotekmedarbeider

UNDERVISNING

Katusha Otter Nilsen

undervisningsleder (permisjon)

Nina Lyng-Vagstein

undervisningsleder, vikar

Peder Nustad

formidler

Harald Syse

formidler

Erik Thorstensen

formidler (permisjon)

Ida Kjeøy

formidler, vikar

Lars Lien

formidler, vikar

ØVRIG ADMINISTRASJON

Ann Elisabeth Mellbye

administrativ nestleder

Kari Amdam

kultur- og programansvarlig

Maria Rosvoll

prosjektkoordinator

Iselin Theien

fagadministrativ rådgiver

Jacob Yakoubi

vaktmester

Kristin Aldrich Zwick

besøksansvarlig

Even Trygve Hansen

spesialrådgiver

Kristine Bjørndal

vitenskapelig assistent

Hedda Fossum

resepsjonsmedarbeider

Hilde Vinje

resepsjonsmedarbeider

Siri Aamodt

resepsjonsmedarbeider

Hannah Hjeltnes

resepsjonsmedarbeider

Isak Emberland

resepsjonsmedarbeider

Henriette Borchgrevink

vitenskapelig assistent

Utku Uzun

praktikant

VENNEFORENINGEN

Venneforeningen gjennomførte syv arrangementer av forskjellig slag i 2014, både foredrag, konsertforedrag og filmframvisning. Foreningen opplevde en god økning i medlemstallet i 2014, og betaling av medlemskontingent økte med ca. 30 prosent – blant annet takket være flere påminnelser enn i tidligere år. Noen er støttemedlemmer som bor forskjellige steder i landet, mens andre er aktive og ivrige møtedeltakere.

STYRET I HL-SENTERETS VENNEFORENING I 2014:

Odd Einar Dørum - leder
Herman Kahan
Jan Erik Vold
Elsa Kvamme
Britt Strandlie Thoresen
Håkon Harket
Styrets sekretær: Kari Amdam, HL-senteret

VENNEFORENINGENS ARRANGEMENTER:

FEBRUAR

Høyreekstreme i Norge: Linjer og brudd fra mellomkrigstiden til våre dager,
ved journalist Tor Bach

MARS

Samtale om jødernes skjebne i Norge og i Danmark under andre verdenskrig,
ved historiker Bo Lindegaard , historiker Ole-Kristian Grimnes og direktør Guri Hjeltnes

JUNI

Hva er aktuelt i vår tid av Wergeland og innsatsen for å oppheve «jødeparagrafen»?,
ved idéhistoriker Håkon Harket

SEPTEMBER

«Friheten, det er: kampen for friheten!»
– Nasjonsbyggerne Ole Bull og Edvard Grieg
Konsertforedrag ved professor Harald Herresthal, pianist Sveinung Bjelland og fiolinist
Ragnhild Hemsing

OKTOBER

20 år etter folkemordet i Rwanda
Visning av filmen *Shooting dogs* og foredrag v/Joachim Kallevig, Universitetet i Stavanger

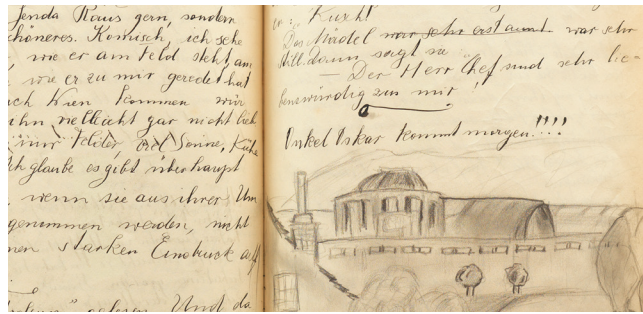
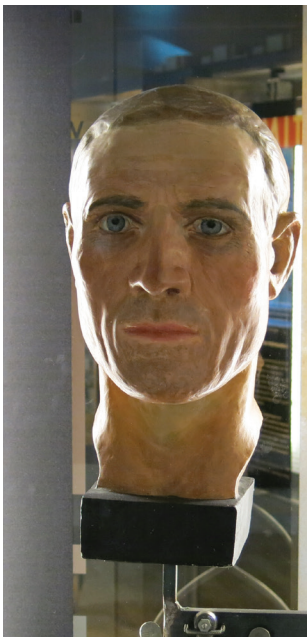
OKTOBER

Ungarn – 70-årsmarkering
Foredrag v/professor Bernt Hagtvat, Universitetet i Oslo, og visning av filmene *Sunshine* og
God aften, herr Wallenberg

DESEMBER

Haydn: mennesket, ånden og lysframbruddet
Konsertforedrag av og med Tor Espen Aspaas

PROGRAM OG ARRANGEMENTER

KULTUR- OG PROGRAMVIRKSOMHET

SØNDAG 19. JANUAR

Kvinnelige tidsvitner. Fortellinger fra Holocaust
Professor Jakob Lothe, UiO

27. JANUAR 2014, DEN INTERNASJONALE HOLOCAUSTDAGEN

“Paragraf 2 - et tilbakeblikk til 1814”
Håkon Harket

SØNDAG 2. FEBRUAR

Hva vet vi nå? Vår nye kunnskap ved inngangen til Grunnlovsjubileet 2014
Professor Ola Mestad, UiO

SØNDAG 9. FEBRUAR

Økende hets og hat mot minoriteter på nettet
Rådgiver Shoaib Sultan, Antirasistisk senter

SØNDAG 9. FEBRUAR

Movements and ideas of the Extreme Right in Europe. Positions and Continuities
Forsker Nicola Karcher, HL-senteret og postdoktor Anders Kjøstvedt, UiO

SØNDAG 2. MARS

Samtale: Liv og virke i Gross Kreutz
Krigsveteran Wanda Heger og direktør Guri Hjeltnes

SØNDAG 16. MARS

Barn av innvandrere og utdanningsvalg
Forsker Liza Reisel, Institutt for samfunnsforskning

SØNDAG 30. MARS

Norske møter med Holocaust
Førstekonservator Jon Reitan, Falstadsenteret

SØNDAG 11. MAI

Henrik Wergeland: grunnlovshistoriker og -kritiker
Professor Odd Arvid Storsveen, UiO

SØNDAG 15. JUNI

Det som er jødisk. Jødiske erfaringer i dagens Norge
Seniorforsker Alexa Døving og forskningsrådgiver Vibeke Moe, HL-senteret

SØNDAG 7. SEPTEMBER

Norske rom i SS-leir i Belgia
Maria Rosvoll samtaler med Laurence Schram

SØNDAG 21. SEPTEMBER

Flykningpolitikk – fra krigens dager og fram til i dag
Direktør Guri Hjeltnes samtaler med statssekretær Astrid Nøklebye Heiberg

SØNDAG 19. OKTOBER

Mestringsstrategier blant syriske flyktninger i Jordan
Mona Abdel-Fadil

LØRDAG 25. OKTOBER

Tema: Ungarn - 70 års markering
Professor Bernt Hagtvet

SØNDAG 2. NOVEMBER

Erfaringer fra Rwanda-domstolen. Til minne om folkemordet som fant sted for 20 år siden
– våren og sommeren 1994
Erik Møse

SØNDAG 9. NOVEMBER

Den store forbrytelsen – ofre og gjerningsmenn i det norske Holocaust Om deportasjonene
av norske jøder under 2. verdenskrig
Marte Michelet

SØNDAG 16. NOVEMBER

«Til ulykke for begge parter»: Knut Hamsun, jødene og det germanske
Tore Rem

SØNDAG 30. NOVEMBER

Fremføring av Wergelands «Juleaftenen»
Skuespiller Ola B. Johannessen

Paragraf 2 – hva har vi lært i 2014?

Oppsummering av Grunnlovs-jubiléåret. Veien fra Paragrafen og inn i fremtiden...
Direktør Guri Hjeltnes, HL-senteret, leder samtale med professor Dag Michalsen,
UiO, forstander Ervin Kohn, Det Mosaiske Trossamfund i Oslo, førsteamanuensis Frode
Ulvund, UiB, forlagsjef og forfatter Håkon Harket og dok-torgradsstipendiat Vibeke Moe,
HL-senteret

SØNDAG 7. DESEMBER

Hva landssvikarkivet forteller
Hans Fredrik Dahl

KONSERTER

SØNDAG 9. MARS

Håkon Austbø spiller Chopin

SØNDAG 6. APRIL

Pianist Kristian Lindberg spiller Beethoven

SØNDAG 25. MAI

Hartl og Beethoven
Ingrid Andsnes, klaver, Dan Styffe, kontrabass

SØNDAG 14. SEPTEMBER

Beethoven stryketrioer, OP. 9, nr 1 og 3
Tor Johan Bøen, fiolin, Benedicte Royer, bratsj, Aurélienne Bauer, cello

SØNDAG 26. OKTOBER

Mozart: Duo for fiolin og bratsj, G-dur
Beethoven: Stryketrio OP. 3, Ess dur
Sølve Sigerland, fiolin, Ellen Flesjø, cello, Henninge Båtnes Landås, bratsj

SØNDAG 23. NOVEMBER

Beethoven: Klavertrioer, OP.1, Nr. 2 og 3 G-Dur og c-mol. Grieg trio.
Sølve Sigerland, fiolin, Ellen Flesjø, cello, Vebjørn Anvik, klaver

SØNDAG 14. DESEMBER

kl. 14.00
Beethoven: Klaversonater, OP.10 C-moll, F-Dur og D-Dur.
Einar Steen-Nøkleberg, klaver

ANDRE ARRANGEMENTER

MANDAG 27. JANUAR

Den internasjonale Holocaustdagen
Markering ved minnesmerket over deporterte jøder, og servering av suppe og foredrag i
Fanehallen, Akershus festning

TIRSDAG 28. JANUAR

Utdeling av Benjaminprisen 2013

ONSDAG 9. APRIL

Overlevering av Donaus skips klokke

SØNDAG 27. APRIL

Turist i egen by - Omvisning i Villa Grande

ONSDAG 26. NOVEMBER

Markering av deportasjonene av de norske jødene og avduking av portrett av Samuel Steinnmann i Gamle festsal, Universitetet i Oslo

KONFERANSER

- Faces of Diversity - Historical learning as intercultural learning, internasjonal konferanse, HL-senteret, 17.-18. mars.
- Adgang til riget, åpen markering av grunnlovsjubileet med foredrag og paneldebatt, Eidsvoll, 4. mai.
- The Exclusion of Jews in the Norwegian Constitution: Origins – Contexts – Consequences, internasjonal konferanse, HL-senteret, 5. mai.

LÆRERKURS

ONSDAG 9. APRIL & TORSDAG 10. APRIL

Europas totalitære tidsalder
Lærere på videregående skole

MANDAG 28. APRIL & TIRSDAG 29. APRIL

Lærerkurs: Nazismen og Holocaust

TIRSDAG 21. OG ONSDAG 22. OKTOBER

Nasjonaltat og etnisitet i 200 år
Kurs for lærere i videregående skole

ONSDAG 29. OG TORSDAG 30. OKTOBER

Nazisme og Holocaust i litteraturen
Kurs for lærere i ungdomsskolen

BOKLANSERINGER

TORS DAG 30. JANUAR

Bokpresentasjon: «Landskaper fra dødens metropol»
Forfatter og professor Otto Dov Kulka

SØNDAG 23. MARS

«Den sigøynerske skamflekk»: Det tredje rikets politikk overfor sigøynere
Stipendiat Chalak Kaveh, UiO

PUBLIKASJONER

- From Patriotic Memory to a Universalistic Narrative, Klartext Verlag, Essen, medredaktører og innledning, (Fure, O.B. og Hetland, Ø.)
- «Developmental Societal Processes. Changing Configurations of Memories: The Case of Norway in a Comparative Perspective», i From Patriotic Memory to a Universalistic Narrative, Klartext Verlag, Essen, (Fure, O-B.)
- «Det som er jødisk» Identiteter, historiebevissthet og erfaring med antisemittisme, Rapport HL-senteret (Døving C. A. og Moe, V.)
- «Mass Murder by Design: The Roma in Nazi-Occupied Baltic States», i Études tsiganes (Weiss-Wendt, A.)
- «Position and Self-understanding of Sunni Muslim Imams in Norway» i Journal of Muslims in Europe, 3 (2014) 209-233, Brill, (Døving, C. A.)
- «Under tysk okkupasjon», i For rettssikkerhet og trygghet i 200 år. Festskrift til Justis- og beredskapsdepartementet 1814-2014, (Støen, A. I.)
- «Antisemittismen i Bonde-Noreg på 20- og 30-talet», i Syn & segn nr. 2-2014, (Emberland, T. og Simonsen, K.)
- «20 år siden folkemordet i Rwanda», Artikkel i Vepsen 06.04-2014, (Simonsen, K.)
- «Hva er antisiganisme?», artikkel Vepsen 24.02-2014, (Simonsen, K.)
- «Både «galskap» og ideologi», kronikk VG 22.07-2014, (Simonsen, K.)
- «Politisk soldat eller skrivebordsmorder?», artikkel i Vepsen, 07.09-2014, (Simonsen, K.)
- Tekster og revidering av tekster, Store norske leksikon (Emberland, T., Hetland, Ø. og Hjeltne, G.)

UTVALGTE FOREDRAG AV HL-SENTERETS MEDARBEIDERE:

- «Antisemittisme i dagens Norge», Universitetet i Stavanger, (Moe, V.)
- «Democratic convincement versus «race community»: The Norwegian case of civil resistance and the role of the teaching profession», ISCHE-konferansen Education, War and Peace i London, (Karcher, N.)
- «Foran avgrunnen. Riksrådsforhandlingene sommeren og høsten 1940», Skien Rotary, (Fure, O.B.)
- «Grunnloven og forfatningen i møte med den totalitære okkupasjonsmakt 1940-1945. Hvilken rolle spilte Grunnloven for motstandsholdningene i en situasjon hvor den var satt ut av kraft?» Festtale i Selje i anledning 200-årsjubileet for den norske Grunnlov, (Fure, O.B.)
- «Historical learning as intercultural learning. Oral history – narrative theory», internasjonal konferanse Faces of Diversity, HL-senteret, (Moe, V.)
- «Holdningskamp som motstandsform: Den norske holdningskampen i internasjonalt perspektiv», Norske historikerdager, Universitetet i Oslo, (Karcher, N.)
- «Islam i Europa», for Statoil, (Døving, C. A.)
- «Jødeparagrafen - et mørkt kapittel i vår grunnlov. På hvilken måte er den aktuell for dagens holdninger til jøder?», St. Hanshaugen senioruniversitet, (Moe, V.)
- «Justisdepartementet under den tyske okkupasjonen av Norge, 1940-45», en av hovedtalene ved Justis- og beredskapsdepartementets 200-årsmarkering, (Støen, A.)
- "Mellom webersk nøytralitet og kjempende forvaltning.- Politidepartementet 1940-45", Norske historikerdager, Universitetet i Oslo (Simonsen, K.)
- «Murder Without Hatred: Explaining Estonian Collaboration in the Holocaust», The Holocaust and European Societies: Social Processes and Social Dynamics, konferanse organisert av Institut für Zeitgeschichte i Munchen, (Weiss-Wendt, A.)
- «Norske roms skjebne under Holocaust», Trondheim, i regi av Falstadsenteret (Lien, L.)
- «Okkupasjonsregimer i det nazistisk dominerte Europa 1939-1945. Et forsøk på en typologi og en komparativ refleksjon», Historisk institutt, Universitetet i Stavanger, (Fure, O.B.)
- «Omskjæring av Guttebarn», innleder, debatt og foredrag på Litteraturhuset, (Døving, C. A.)
- «Rasisme i Norge?», paneldeltakelse på Interkulturelt Museum, (Døving, C. A.)
- «Religion og fordommer», forelesning ved Politihøgskolen, (Døving, C. A.)

-
- «Rikspolitiets skolekorps», på konferansen «Kollaborasjonens irrganger», samarbeid HL-senteret og forskningsprosjektet Operasjon Todt, (Hetland, Ø.)
 - «Ritualer i lys av migrasjonsporsesser», Høgskolen i Oslo og Akershus, (Døving, C. A.)
 - «Sivil motstand mot tysk okkupasjonsmakt og kollaboratører i Vest-Europa 1940-1945. Forutsetninger, virkefelt og betydning.», Vitenskapsakademiet i Stavanger, (Fure, O.B.)
 - «The Holocaust: a core of Norwegian Jewish Identity?», Jødisk museum i Warszawa, (Moe, V.)
 - «The Soviet Union and the Genocide Convention, 1946-1948: The Ideology of Defensive Self-Righteousness» 19 Annual Convention of the Association for the Study of Nationalities, New York, USA, (Weiss-Wendt, A.)
 - «The Soviet Union and the Genocide Convention, 1946-1948: Ideology vs. Realpolitik», 46 National Convention of Association for Slavic, East European & Eurasian Studies, San Antonio, USA, (Weiss-Wendt, A.)
 - «Ulike konstellasjoner av kollaborasjon og motstand i Justisdepartementet fra 1940 til 1945», på konferansen «Kollaborasjonens irrganger», samarbeid HL-senteret og forskningsprosjektet Operasjon Todt, (Støen, A.)
 - «Upolitiske vaktarar av lov og orden»? Norske historikerdager, Universitetet i Oslo, (Hetland. Ø.)

HL-SENTERET

Senter for studier av Holocaust og livssynsminderter

